

An Bhruiséil, 10 Deireadh Fómhair 2026  
(OR. en)

13922/26

---

Comhad Idirinstitiúideach:  
2025/0571 (APP)

---

CADREFIN 416  
FIN 1390  
RESPR 46  
POLGEN 221

## NÓTA

|        |                                                                        |
|--------|------------------------------------------------------------------------|
| ó:     | Ardrúnaíocht na Comhairle                                              |
| chuig: | Coiste na mBuanionadaithe/An Chomhairle                                |
| Ábhar: | Creat Airgeadais Ilbhliantúil (CAI) 2028-2034<br>– Bosca caibidlíochta |

## I. RÉAMHRÁ

1. An 16 Iúil 2025, thíolaic an Coimisiún pacáiste tograí maidir leis an gCreat Airgeadais Ilbhliantúil (CAI) don tréimhse 2028-2034, pacáiste ina bhfuil togra le haghaidh Rialachán ón gComhairle lena leagtar síos CAI do na blianta 2028-2034, togra le haghaidh Comhaontú Idirinstitiúideach maidir leis an smacht buiséadach, comhar in ábhair bhuiséadacha agus bainistíocht fhónta airgeadais, agus togra le haghaidh Cinneadh ón gComhairle maidir le córas acmhainní dílse an Aontais. Bhí roinnt tograí reachtacha earnála ag gabháil leis sin. An 3 Meán Fómhair 2025, thíolaic an Coimisiún tograí reachtacha earnála breise.
2. Faoi Uachtaránacht na Danmhairge agus Uachtaránacht na Cipire, chuir an Chomhairle tús leis an scrúdú ar thograí CAI sa Mheitheal *ad hoc* maidir leis an gCreat Airgeadais Ilbhliantúil, ina foghrúpaí agus i gcomhlachtaí ullmhúcháin ábhartha eile de chuid na Comhairle, agus tháinig sí ar chur chuige ginearálta páirteach nó ar shainorduithe páirteacha maidir le 15 thogra reachtacha earnála.

3. An 9 Nollaig 2025, thíolaic Uachtaránacht na Danmhairge dréacht-Bhosca Caibidlíochta<sup>1</sup>, ina mbailítear saincheistanna cothrománacha, saincheistanna airgeadais agus saincheistanna eile atá íogair ó thaobh na polaitíochta de a bheidh le plé le linn na caibidlíochta cothrománaí maidir le CAI.
4. An 10 Meitheamh 2026, thíolaic Uachtaránacht na Cipire Bosca Caibidlíochta<sup>2</sup> ina raibh figiúirí, a pléadh sa Chomhairle Gnóthaí Ginearálta an 16 Meitheamh 2026 agus sa Chomhairle Eorpach an 18 Meitheamh 2026.
5. An 18 Meitheamh 2026, bhí seisiún tuairimíochta ag an gComhairle Eorpach maidir leis an CAI nua agus d'iarr sí ar Uachtaránacht na hÉireann leanúint den obair ar an mBosca Caibidlíochta ag Comhairle Eorpach mhí Dheireadh Fómhair, d'fhonn teacht ar chomhaontú tráthúil.

## **II. STAID NA HIMEARTHA SA CHOMHAIRLE**

6. Faoi Uachtaránacht na hÉireann, phléigh Coiste na mBuanionadaithe an CAI ceithre huaire, agus é ag díriú ar ioncam, ar chaiteachas agus ar ghnéithe sonracha sa Bhosca Caibidlíochta.
7. Bhí díospóireacht bheartais ag an gComhairle Gnóthaí Ginearálta maidir le hioncam agus caiteachas in CAI an 22 Meán Fómhair 2026 agus bhí dhá sheisiún oibre aici maidir le CAI ag cruinniú neamhfhoirmiúil na nAirí Gnóthaí Eorpacha i mBaile Átha Cliath an 3 agus an 4 Meán Fómhair.
8. D'eagraigh an Uachtaránacht cruinnithe déthaobhacha leis na Ballstáit ar leibhéal na nAmbasadóirí i mí Iúil 2026 agus ar leibhéal na nAirí i mí Mheán Fómhair 2026.
9. Ag an am céanna, lean an Uachtaránacht den obair ar na tograí reachtacha earnála atá fágtha, agus é mar chuspóir aici cuir chuige ghinearálta pháirteacha nó sainorduithe páirteacha a bhaint amach maidir leis na comhaid uile faoi dheireadh a téarma. Go dtí seo, tá cuir chuige ghinearálta pháirteacha bainte amach ag an Uachtaránacht maidir le ceithre chomhad earnála.

---

<sup>1</sup> 16344/25

<sup>2</sup> 10058/26

### **III. AN BOSCA CAIBIDLÍOCHTA**

10. Is é is cuspóir do Bhosca Caibidlíochta na saincheisteanna nach mór aghaidh a thabhairt orthu le linn na caibidlíochta maidir le CAI a shainaithint agus a dheimhniú, agus i gcás inarb iomchuí, an plé ar roghanna agus ar réitigh maidir le saincheisteanna aonair a éascú. Ní hé is aidhm do thíolacadh an Bhosca Caibidlíochta díospóireachtaí ná comhréitigh a thabhairt chun críche ag an gcéim seo.
11. Is faoi fhreagracht na hUachtaránachta a dhéantar an Bosca Caibidlíochta a dhréachtú agus a fhorbairt. Dá bhrí sin, níl sé ina cheangal ar aon toscaireacht. Leantar den chaibidlíocht de réir an phrionsabail nach ndéanfar aon ní a chomhaontú go dtí go ndéanfar gach uile ní a chomhaontú.
12. Gheobhaidh na toscaireachtaí san Iarscríbhinn Bosca Caibidlíochta athbhreithnithe a bhfuil figiúirí ag gabháil leis.

**I. SAINCHEISTEANNA COTHROMÁNACHA**

1. Leis an gcéad Chreat Airgeadais Ilbhliantúil (CAI) eile, cumhdófar na seacht mbliana idir 2028 agus 2034. Cuirfidh an buiséad ar chumas an Aontais freagairt ar na dúshláin atá ann faoi láthair agus a bheidh ann amach anseo agus a thosaíochtaí polaitiúla a bhaint amach. Cumhdaítear leis beartais nua agus beartais sheanbhunaithe d'fhonn slándáil agus rathúnas fadtéarmach an Aontais a chinntiú. Is iomaí riachtanas atá ag an Eoraip: ní mór dúinn freagracht a ghlacadh as ár slándáil féin, lena n-áirítear trí chumais chosanta níos láidre, trínár dteorainneacha agus ár luachanna a chosaint agus trí bhainistiú imirce. Ní mór dúinn borradh a chur faoinár n-iarrachtaí ar son an iomaíochais agus an aistrithe ghlain freisin. An tráth céanna, is den rithábhacht i gcónaí dár bpobail agus dár saoránaigh iad beartais sheanbhunaithe a eascraíonn as oibleagáidí Conartha, lena n-áirítear comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach agus an Comhbheartas Talmhaíochta (CBT). Tá ár dtiomantas don Úcráin ina chuid dhílis dár n-uaimhianta foriomlána, mar aon lenár gceannaireacht leanúnach maidir le cúnamh daonnúil agus forbartha.
2. Beidh an struchtúr seo a leanas ag an gCreat Airgeadais Ilbhliantúil don tréimhse 2028 go dtí 2034:
  - i) Ceannteideal 1: comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach, talmhaíocht, rathúnas tuaithe agus muirí agus slándáil;
  - ii) Ceannteideal 2: Iomaíochas, rathúnas agus slándáil;
  - iii) Ceannteideal 3: An Eoraip Dhomhanda;
  - iv) Ceannteideal 4: Riarachán.

Tá gá le struchtúr buiséid níos simplí agus níos éifeachtúla chun freagairt go héifeachtúil agus go héifeachtach tráth na héiginnteachta geopholaitiúla agus eacnamaíche. Déantar an caiteachas a ghrúpáil faoi cheithre Cheannteideal chun tosaíochtaí polaitiúla an Aontais a léiriú agus chun an tsolúbthacht is gá idir na hacmhainní leithdháilte a sholáthar. Ina theannta sin, leis an laghdú ar líon na gclár, féachtar le comhleanúnachas a áirithiú agus sineirgí a chur chun cinn. Beidh an creat foriomlán ina léiriú ar iarrachtaí an Aontais i gcoitinne simpliú a dhéanamh, agus ba cheart laghdú ar an ualach riaracháin do thairbhíthe, d'údaráis bhainistíochta agus do chomhlachtaí iniúchóireachta a bheith ina thoradh air.

3. Le CAI, beidh deiseanna ann tacú leis na réigiúin uile atá ar theorann sheachtrach an Aontais, lena n-áirítear na réigiúin sin ar theorainn na Rúise, na Bealarúise nó na hÚcráine, agus é d'aidhm leis sin feabhas a chur ar ullmhacht cosanta agus cumais chriticiúla na hEorpa de réir mar a dhéantar forbairt orthu, agus feabhas a chur freisin ar ullmhacht, ar athléimneacht agus ar shlándáil na hEorpa agus aghaidh a thabhairt ar na dúshláin atá rompu ó thaobh an gheilleagair, na forbartha sóisialta agus críochaí agus na nascachta de.
4. Is é EUR [1 622 011] milliún i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus EUR [1 654 712] milliún i leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí an t-uasfhigiúr iomlán do chaiteachas AE 27 don tréimhse 2028-2034. Tugtar na figiúirí go léir agus úsáid á baint as praghsanna seasmhacha ó 2025 ach amháin má luaitear a mhalairt.

*[iontráil mheabhráin: cur i láthair na bhfigiúirí i bhformáid tábla]*

5. Déanfar coigeartuithe teicniúla bliantúla uathoibríocha don bhoilsciú agus úsáid á baint as [dibhoilsceoir 2 %, a choigeartófar go teicniúil don bhliain  $n+1$  leis an mboilsciú tuartha má tá an réamhaisnéis faoi bhun 1 % nó os cionn 3 %] NÓ [dibhoilsceoir seasta 2 %].
6. Déanfar athbhreithniú ar CAI i gcás ina ndéanfar athbhreithniú ar na Conarthaí; i gcás athaontú na Cipire; nó i gcás ina n-aontóidh Ballstát nua don Aontas.
7. Tiolacfaidh an Coimisiún togra le haghaidh an CAI a bheidh ann tar éis 2034 roimh an 1 Iúil 2032.
8. Tá na conclúidí seo gan dochar do chineál sonrach na mbeartas slándála agus cosanta atá ag Ballstáit áirithe agus cuirtear san áireamh leo, i gcomhréir leis na Conarthaí, leasanna slándála agus cosanta na mBallstát uile.

## Simpliú

9. Beidh struchtúr simplithe cuíchóirithe ag CAI darb aidhm an dolúbthacht agus an t-ualach riaracháin ar údaráis agus ar thairbhíthe a laghdú. Leis an struchtúr nua sin, ba cheart maolú a dhéanamh ar na cuspóirí forluiteacha atá ann idir na cláir agus rochtain shimplithe a thabhairt ar dheiseanna cistiúcháin agus ar fhaisnéis bhuiséadach d'iarratasóirí agus do thairbhíthe, agus comhleanúnachas á áirithiú agus sineirgí idir na cláir á gcur chun cinn ag an am céanna.
10. Fotháirge dosheachanta i gclársceidealú ilbhliantúil agus i leithreasuithe difreáilte atá in RAL (reste à liquider). Meastar, áfach, go sroichfidh RAL EUR [X] billiún faoi dheireadh an chreata airgeadais don tréimhse 2021-2027, rud a fhágfaidh gur íocaíochtaí ón CAI reatha a bheidh i méid suntasach de na híocaíochtaí foriomlána i mblianta tosaigh an chéad CAI eile. Chun leibhéal agus próifíl intuatha a áirithiú, chomh maith le dul chun cinn ordúil íocaíochtaí agus méadú ar fhreagrúlacht bhuiséad an Aontais, tá roinnt beart á ndéanamh, cuir i gcás: cur chun feidhme a shimpliú; rátaí réamh-mhaoiniúcháin iomchuí a shocrú; rialacha maidir le híocaíocht agus saoradh ó ghealltanais; agus glacadh tráthúil na reachtaíochta earnála le haghaidh CAI 2028-2034.
11. I gcás ina nglacfar rialacha nó pleananna faoin mbainistíocht chomhroinnte tar éis an 30 Samhain 2028, aistreofar na méideanna a chomhfhreagraíonn do leithdháiltí nár úsáideadh in 2028, cé is moite de ghealltanais maidir le réamh-mhaoiniú, i gcionmhaireachtaí comhionanna le haghaidh ceann de na blianta 2029 go 2032, agus coigeartú comhfhreagrach á dhéanamh ar uasteorainneacha CAI.
12. I gcomhréir le prionsabal na haontachta buiséadaí, áireofar gach mír de chaiteachas an Aontais, de ghnáth, in CAI. I bhfianaise a sainiúlachtaí, áfach, cuirfear roinnt ionstraimí lasmuigh d'uasteorainneacha CAI i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus íocaíochtaí nó is míreanna seachbhuiséid a bheidh iontu.

## Solúbthacht

13. Ní mór é a bheith d'acmhainn ag an Aontas freagairt ar imthosca eisceachtúla agus ar thosaíochtaí atá ag teacht chun cinn, bíodh siad inmheánach nó seachtrach. Ag an am céanna, caithfear an gá atá le solúbthacht a mheas i bhfianaise na hintuarthachta le haghaidh infheistíochtaí fadtéarmacha chomh maith le prionsabail an smachta bhuiséadaigh agus thrédhearcacht chaiteachas an Aontais, agus cineál ceangailteach uasteorainneacha CAI á urramú ag an am céanna.
14. I gcomhréir leis an gcumas freagairt ar riachtanais atá ag teacht chun cinn agus cistí a chur in ord nua tosaíochta, ba cheart ath-leithdháiltí agus ath--chlársceidealú a d'fhéadfadh a bheith ann laistigh de chlár eatarthu a éascú le CAI. Aon diall a d'fhéadfadh a bheith ann ón imchlúdach airgeadais táscach do na cláir ilbhliantúla, ní bheidh an diall sin níos mó ná [20] % den mhéid do ré iomlán an chlár. Níl feidhm aige sin maidir le leithreasuithe a réamh-leithdháiltar in aghaidh an Bhallstáit.
15. Socrófar corrlaigh iomchuí faoi gach Ceannteideal. Laistigh de chlár áirithe, bunófar méideanna agus cúlchistí neamh-leithdháilte. I dtimpeallacht atá ag athrú de shíor, ba cheart acmhainní chun freagairt ar ghéarchéimeanna, mar shampla tubaistí nádúrtha, a bheith mar chuid den tsolúbthacht ionsuite i gclár áirithe freisin, gan an bonn a bhaint dá bpríomhchuspóirí.

16. Is é a bheidh san Ionstraim Corrlaigh Aonair an méid seo a leanas:

- i) Ó 2029 ar aghaidh, na corrlaigh a bheidh fós ar fáil faoi uasteorainneacha CAI le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais den bhliain n-1, tá siad le cur ar fáil de bhreis ar uasteorainneacha CAI do leithreasuithe faoi chomhair gealltanais faoi chuimsiú an nós imeachta bhuiséadaigh ('Corrlach Foriomlán le haghaidh Gealltanais').
- ii) Ó 202[9] ar aghaidh, mar chuid den choigeartú teicniúil, féadfaidh an Coimisiún an uasteorainn íocaíochta le haghaidh na mblianta [2029-2034] a choigeartú suas le méid atá coibhéiseach leis an difríocht idir na híocaíochtaí arna bhforghníomhú agus uasteorainn íocaíochta CAI na bliana n-1 (Corrlach Foriomlán le haghaidh Íocaíochtaí). Déanfar aon choigeartú suas a fhritháireamh tríd an laghdú comhfhreagrach a dhéanamh ar an uasteorainn íocaíochta don bhliain n-1. Ní rachaidh na coigeartuithe bliantúla le haghaidh na mblianta [203X-2034] thar EUR [X] milliún i gcomparáid leis an uasteorainn íocaíochta bhunaidh.
- iii) Mar rogha dheireanach chun freagairt ar imthosca gan choinne, is féidir méideanna a chur ar fáil de bhreis ar uasteorainneacha CAI le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais nó leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí, ar choinníoll go ndéantar iad a fhritháireamh go hiomlán in aghaidh na gcorrlach i gceann amháin nó níos mó de cheannteidil CAI le haghaidh na bliana airgeadais reatha nó le haghaidh na mblianta airgeadais amach anseo nó in aghaidh an chorrlaigh faoin uasteorainn íocaíochta (Corrlach Teagmhais). Na méideanna a dhéantar a fhritháireamh, ní shlógfar a thuilleadh iad i gcomhthéacs CAI.

An méid iomlán a shlógfar faoin gCorrlach Foriomlán le haghaidh Gealltanais agus faoin gCorrlach Teagmhais in aon bhliain ar leith, ní rachaidh sé thar [X] % de OIN an Aontais i gcás gealltanais agus [X] % de OIN an Aontais i gcás íocaíochtaí, agus beidh sé comhsheasmhach le huasteorainn na n-acmhainní dílse.

17. Leis an Ionstraim Sholúbthachta, maoiníofar caiteachas sonrach gan choinne nach féidir a mhaoiniú faoi na huasteorainneacha atá ar fáil le haghaidh ceann amháin nó níos mó de na Ceannteidil. Beidh na leithreasuithe os cionn uasteorainneacha CAI le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí. Socrófar an méid socraithe bhliantúil le haghaidh na hIonstraime Solúbthachta ag EUR [2 000] milliún.

Féadfar an chuid sin den mhéid bliantúil den Ionstraim Sholúbthachta nach mbainfear úsáid aisti a úsáid suas go bliain  $n+2$ . Aon chuid den mhéid bliantúil ó bhliain  $n$  nach mbainfear úsáid aisti faoi bhliain  $n+2$ , rachaidh sí in éag.

## **Rialachas**

18. Ba cheart rialachas láidir agus rannpháirtíocht iomchuí na mBallstát agus na n-institiúidí ábhartha, go háirithe an Chomhairle, i bpleanáil agus i gcoigeartú gníomhaíochtaí agus tosaíochtaí chomh maith le cur chun feidhme an bhuiséid a bheith mar bhonn taca le méid riachtanach na solúbthachta foriomláine. Áiríteofar leis sin go mbeidh buiséad an Aontais ailínithe go dlúth le tosaíochtaí an Aontais ar fud na gclár caiteachais.
19. [D'fhonn cáilíocht agus éifeachtúlacht an nós imeachta bhuiséadaigh bhliantúil a fheabhsú, bunófar sásra nua stiúrtha polaitiúil. Gach bliain faoi lár mhí na Nollag ar a dhéanaí, tiolacfaidh an Coimisiún tuarascáil straitéise chomhtháite bunaithe ar phróisis agus ar thuarascálacha eárnála, ina leagfar amach tosaíochtaí cistiúcháin a d'fhéadfadh a bheith ann do bheartais ábhartha an Aontais chun bonn eolais a chur faoin nós imeachta buiséadach bliantúil. Beidh sé d'aidhm leis an tuarascáil seo plé struchtúrtha a threorú mar ionchur don Údarás Buiséadach roimh an nós imeachta buiséadach bliantúil. Léireoidh an Coimisiún toradh an phlé sin agus na tosaíochtaí a shainaithin Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle agus a dhréachtbhuiséad á thíolacadh aige.] Léireofar tosaíochtaí straitéiseacha uileghabhálacha na Comhairle don bhuiséad bliantúil ina Treoirlínte Buiséid. Cuirfear na Treoirlínte sin ar aghaidh chuig an gComhairle Eorpach.

20. Beidh dlúthbhaint ag na Ballstáit go tráthuile le tosaíochtaí a leagan síos agus le cinneadh a dhéanamh maidir le cláir oibre laistigh de chláir chaiteachais sna fóraim iomchuí, lena n-áirítear, i gcás inarb ábhartha, trí nósanna imeachta coiste iomchuí, go háirithe rannpháirtíocht sa nós imeachta scrúdúcháin agus ualach riaracháin nach bhfuil gá leis á sheachaint. Beidh an Chomhairle rannpháirteach, de réir mar is iomchuí, trí phlé straitéiseach. Gníomhóidh gach institiúid acu faoi theorainn na gcumhachtaí a thugtar di sna Conarthaí. Beidh gníomhartha tarmligthe teoranta do ghnéithe neamhriachtanacha de na gníomhartha reachtacha faoi seach.

21. Ba cheart, de ghnáth, fad chláir earnálacha CAI a ailíniú le creat ama CAI 2028-2034.

### **Tionchar agus Feidhmíocht**

22. Ba cheart ról bhuiséad an Aontais maidir le tacú le cur chun feidhme éifeachtach na gcuspóirí beartais uile-Aontais a fheabhsú a thuilleadh. Bunófar creat cothrománach rianaithe caiteachais agus feidhmíochta do bhuiséad an Aontais chun na torthaí a léiriú agus chun an dul chun cinn a baineadh amach le caiteachas an Aontais a athchóiriú, agus chun tomhas a dhéanamh ar éifeacht bhuiséad an Aontais chun bonn eolais a chur faoi chinntí beartais a dhéanfar amach anseo. Ba cheart creat feidhmíochta cothrománach a bheith ag rannchuidiú freisin le teorainn a chur leis an ualach riaracháin a bhaineann le cur chun feidhme bhuiséad an Aontais d'údaráis agus do thairbhíthe.

23. Ba cheart gearáil shuntasach a chur ar fáil leis an mbuiséad chun tionchar chaiteachas an Aontais a mhéadú. Áirítear leis sin leibhéal leordhóthanach cómhaoinithe ar fud na gclár. Ina theannta sin, i gcomhréir leis an iarracht fhoriomlán maidir le comhdhlúthú, ba cheart ionstraimí airgeadais agus ráthaíochtaí buiséadacha a chuíchóiriú a thuilleadh, go háirithe trí raon uirlisí airgeadais an Chiste Eorpaigh um Iomaíochas agus na hEorpa Domhanda, agus an buiséad a ghíaráil chun infheistíochtaí príobháideacha a shlógadh. Agus deiseanna cistiúcháin den chineál sin á n-aithint, ní mór dlúthfhaireachán a dhéanamh ar dhliteanais airgeadais a eascraíonn as ionstraimí airgeadais, as ráthaíochtaí buiséadacha agus as cúnamh airgeadais.

24. Ba cheart cláir agus ionstraimí an Aontais a bheith ag rannchuidiú, ar bhealach atá cóir, cothrom ó thaobh na sochaí de agus costéifeachtach, le gealltanais fhadtéarmacha Chomhaontú Pháras a bhaint amach agus chun cosaint an chomhshaoil agus na bithéagsúlachta a chur chun cinn. Mar chuid de na hiarrachtaí chun torthaí a bhaint amach maidir leis na tosaíochtaí sin, ba cheart ar a laghad 35 % de chaiteachas bhuiséad an Aontais, cé is moite de chaiteachas a bhaineann le cosaint agus slándáil, a bheith ina thaca le cuspóirí aeráide agus comhshaoil. Ba cheart modheolaíocht éifeachtúil chomhréireach thrédhearcach a bheith mar bhonn taca leis sin. Ba cheart a áirithiú leis an mbuiséad freisin go bhfuil caiteachas an Aontais i gcomhréir le cuspóirí Chomhaontú Pháras; leis an bprionsabal prionsabal ‘gan dochar suntasach a dhéanamh’; le sprioc aeráide an Aontais maidir le hastaíochtaí a laghdú 55 % ar a laghad faoi 2030; agus leis an gcuspóir maidir le haeráidneodracht a bhaint amach faoi 2050 ar a dhéanaí, agus ualaí riaracháin ar údaráis agus ar thairbhíthe á dteorannú ag an am céanna.
25. Chun cur chun feidhme fóna bhuiséad an Aontais agus leasanna airgeadais an Aontais a chosaint, áireofar in CAI coimircí láidre chun a áirithiú go n-urramófar an smacht reachta agus go gcuirfear an Chairt um Chearta Bunúsacha i bhfeidhm go héifeachtach agus lánurraim á tabhairt do phrionsabail na hoibiachtúlachta, an neamh-idirdhealaithe agus na córa comhionainne i leith na mBallstát. Cuirfear na coimircí sin i bhfeidhm go cothrom, go neamhchlaonta agus bunaithe ar fhíricí, rud a áiritheoidh próis chuí.
26. Le córas láidir éifeachtúil iniúcháireachta agus rialaithe, áiritheofar dlíthiúlacht agus iontaofacht na n-íocaíochtaí, seachnófar dúbláil freagrachtaí agus cuirfear prionsabal na comhréireachta san áireamh.

## **II. CEANNTIDEAL 1 – COMHTHÁTHÚ EACNAMAÍOCH, SÓISIALTA AGUS CRÍOCHACH, TALMHAÍOCHT, RATHÚNAS TUAITHE AGUS MUIRÍ AGUS SLÁNDÁIL**

27. Is é is cuspóir don Ceannteideal seo breisluach AE a chur ar fáil trí chomhtháthú, cóineasú aníos, fás eacnamaíoch, iomaíochas, athléimneacht agus slándáil a chothú trí thacú le hinfheistíochtaí agus le hathchóirithe ar mhaithe le hEoraip chuimsitheach, inbhuanaithe, rathúil, uathrialach agus shlán. Beidh sé d’aidhm ag an gcaiteachas faoin gCeannteideal seo éagothromaíochtaí eacnamaíocha, sóisialta agus críochacha a laghdú, tarraingteacht agus forbairt na gceantar tuaithe a chothú agus tacú le hearnálacha talmhaíochta agus iascaigh an Aontais atá athléimneach, iomaíoch agus inbhuanaithe, chomh maith le borradh a chur faoin ngeilleagar gorm, infheistíocht a dhéanamh i ndaoine, cumais chosanta an Aontais a threisiú, slándáil agus bainistiú imirce a neartú agus teorainneacha seachtracha an Aontais a chosaint, agus dea-fheidhmiú an mhargaidh aonair ar fud an Aontais á áirithiú ag an am céanna. Cumhdófar leis an gceannteideal seo freisin aisíoc NextGenerationEU (NGEU).
28. Is earnálacha straitéiseacha don Aontas iad an fheirmeoireacht agus an t-iascach, áirithíonn siad bia sábháilte ar ardchaighdeán don Aontas agus tá ról lárnach acu sa tslándáil bia ar fud an domhain. Ioncam feirmeoirí a chobhsú, glúin nua feirmeoirí a mhealladh chuig an bhfeirmeoireacht, slándáil bia a ráthú san Aontas agus tacú leis an aistriú i dtreo earnáil talmhaíochta inbhuanaithe a bheidh athléimneach ó thaobh an gheilleagair, an chomhshaoil, na sochaí de, a bheidh dírithe ar an margadh agus lena mbainfidh cothrom iomaíochta, is tosaíochtaí bunúsacha i gcónaí iad sin le haghaidh an Chomhbheartais Talmhaíochta (CBT) arna mhaoiniú le buiséad an Aontais. Den mheon céanna, leanfaidh buiséad an Aontais de Chomhbheartas Iascaigh (CBI) athléimneach a mhaoiniú.

29. Is é bunchloch an Bheartais Comhtháthaithe i gcónaí forbairt chomhchuí fhoriomlán an Aontais a chur chun cinn agus éagothromaíochtaí a laghdú trí thacú lena chomhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach a neartú. Leanfaidh buiséad an Aontais de mhaoiniú a chur ar fáil d'infheistíochtaí agus do choigeartuithe struchtúracha i ngach catagóir réigiún, de réir na ndúshlán sonracha atá acu, agus aird ar leith á tabhairt ar réigiúin bheagfhorbartha.
30. Tá gníomhaíocht chomhordaithe ar leibhéal an Aontais maidir le rialú éifeachtach ar theorainneacha seachtracha ríthábhachtach chun a áirithiú go ndéanfar an imirce a bhainistiú ar bhealach níos éifeachtúla, agus go mbeidh ardleibhéal slándála inmheánaí san Aontas, agus prionsabal na saorghluaiseachta daoine agus earraí laistigh den Aontas á chosaint ag an am céanna. Leanfaidh buiséad an Aontais de bheith ag tacú le neartú na slándála inmheánaí, lena n-áirítear slándáil i leith géarchéimeanna slándála a eascraíonn as dúshlán gheopholaitiúla atá ag teacht chun cinn, agus le cur chun feidhme, neartú agus forbairt an chomhbheartais maidir le himirce agus tearmann, an bhainistithe chomhtháite teorainneacha san Eoraip agus an bheartais víosaí Eorpaigh. Áiritheofar sineirgí leis an mbeartas seachtrach chun aghaidh a thabhairt ar ghné sheachtrach na himirce.
31. Ní rachaidh leibhéal na ngealltanais don Cheannteideal seo thar an méid seo a leanas: EUR [914 179] milliún.

| CEANTEIDEAL 1 – COMHTHÁTHÚ EACNAMAÍOCH, SÓISIALTA AGUS CRÍOCHACH, TALMHAÍOCHT, RATHÚNAS TUAITHE AGUS MUIRÍ AGUS SLÁNDÁIL |      |      |      |      |      |      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|------|------|------|------|
| (Milliúin euro, praghsanna 2025)                                                                                         |      |      |      |      |      |      |
| 2028                                                                                                                     | 2029 | 2030 | 2031 | 2032 | 2033 | 2034 |
| X                                                                                                                        | X    | X    | X    | X    | X    | X    |

**An Ciste Eorpach um Chomhtháthú Eacnamaíoch, Sóisialta agus Críochach, um Thalmhaíocht agus Ceantair Thuaithe, um Iascach agus Gnóthaí Muirí, um Rathúnas agus um Shlándáil**

32. Bunófar Ciste Eorpach um chomhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach, um thalmhaíocht agus ceantair thuaithe, um iascach agus gnóthaí muirí, um rathúnas agus um shlándáil chun rannchuidiú leis na cuspóirí beartais seo a leanas:
- tacú le cur chun feidhme an Bheartais Comhtháthaithe trí mhíchothromaíochtaí réigiúnacha san Aontas agus cúlmhaireacht na réigiún is mídheisiúla a laghdú agus comhar críochach Eorpach a chur chun cinn, lena n-áirítear tacú le tionscadail i réimse an chomhshaoil agus na ngréasán tras-Eorpach;
  - tacú le cur chun feidhme an Bheartais Comhtháthaithe trí fhostaíocht ardcháilíochta, oiliúint, oideachas agus scileanna agus cuimsiú sóisialta a fheabhsú agus rannchuidiú le haistriú atá cothrom go sóisialta i dtreo na haeraíднеodrachta;
  - tacú le cur chun feidhme Chomhbheartas Talmhaíochta an Aontais;
  - tacú le cur chun feidhme Chomhbheartas Iascaigh an Aontais;
  - cearta bunúsacha, an daonlathas agus an smacht reachta a chosaint agus a neartú agus luachanna an Aontais a chaomhnú.
  - tacú le cur chun feidhme beartas a bhaineann le tearmann, imirce agus lánpháirtiú chomh maith le bainistiú teorainneacha agus beartas víosaí agus slándáil inmheánach.
33. Déanfar an Ciste a sheachadadh go príomha trí imchlúdaigh airgeadais réamh-leithdháilte náisiúnta agus cuirfear chun feidhme é faoi bhainistíocht chomhroinnte.

34. Méid iomlán de EUR [746 734] mhilliún a bheidh san imchlúdach airgeadais faoin gCiste Eorpach um chomhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach, um thalmhaíocht agus ceantair thuaithe, um iascach agus gnóthaí muirí, um rathúnas agus um shlándáil agus is mar seo a leithdháilfear é:

- i) EUR [705 250] milliún do na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí, lena n-áirítear:
  - a) EUR [195 024] mhilliún, ar a laghad, do réigiúin bheagfhorbartha;
  - b) EUR [261 013] mhilliún ar a laghad le haghaidh tacaíocht ioncaim faoin gComhbheartas Talmhaíochta ('íosmhéid le haghaidh idirghabhálacha tacaíochta ioncaim CBT');
  - c) EUR [3 549] milliún ar a laghad le haghaidh idirghabhálacha an Chomhbheartais Iascaigh ('íosmhéid d'idirghabhálacha CBI');
  - d) EUR [30 608] milliún, ar a laghad, le haghaidh bainistiú imirce, teorainneacha agus víosaí agus bearta slándála inmheánaí;
- ii) EUR [9 045] mhilliún do Phlean Interreg;
- iii) EUR [32 439] milliún do Shaoráid an Aontais.

Ar thionscnamh ón gCoimisiún, déanfar 0.5 % den mhéid iomlán a leithdháileadh ar chúnamh teicniúil.

35. Déanfar 14 %, ar a laghad, den mhéid foriomlán faoin gCiste, lena n-áirítear na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí, gan íosmhéideanna na n-idirghabhálacha tacaíochta ioncaim CBT agus na n-idirghabhálacha agus CBI ná an maoiniú faoin gCiste Aeráide Sóisialta a chur san áireamh, a thiomnú do chuspóirí sóisialta an Aontais a bhaint amach.
36. Tiomnófar 10 %, ar a laghad, den mhéid foriomlán faoi na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí, gan íosmhéideanna idirghabhálacha an Chomhbheartais Talmhaíochta agus an Chomhbheartais Iascaigh ná an maoiniú faoin gCiste Aeráide Sóisialta a chur san áireamh, do cheantair thuaithe.

37. Thairis sin, meastar go ranníocfaidh na Pleananna Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí 43 % den mhéid foriomlán, gan caiteachas ar chosaint agus ar shlándáil a áireamh, chun cuspóirí aeráide agus comhshaoil an Aontais a bhaint amach.

*Pleananna Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí*

38. Ullmhóidh na Ballstáit pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí chun tacú leis na cuspóirí ginearálta agus chun rannchuidiú leis na sé chuspóir shonracha agus leis na cuspóirí ábhartha sonracha faoi gach fómhír den Chiste, agus dúshlán agus riachtanais shonracha an Bhallstáit lena mbaineann agus réigiúin an Bhallstáit sin á gcur san áireamh. Leagfar amach sna pleananna athchóirithe agus infheistíochtaí agus idirghabhálacha eile lena rannchuideofar le haghaidh a thabhairt ar na moltaí tírshonracha ábhartha uile faoin Seimeastar Eorpach, nó ar fhothacar suntasach díobh, laistigh de raon feidhme chuspóirí sonracha an Chiste, na Tuarascála maidir leis an Smacht Reachta, mholtaí náisiúnta CBT, na moltaí don Deacáid Dhigiteach, na bPleananna Náisiúnta Fuinnimh agus Aeráide agus doiciméid agus straitéisí ábhartha i réimse na ngnóthaí baile. Cuirfear san áireamh sa mheasúnú ar an bplean freisin an leithdháileadh airgeadais chomh maith le raon agus scála dhúshlán tírshonracha an Bhallstáit lena mbaineann, prionsabail na comhréireachta agus na córa comhionainne agus cé acu a thugtar nó nach dtugtar aghaidh ar na moltaí tírshonracha ábhartha i bpleananna nó i ndoiciméid náisiúnta eile arna nglacadh ar leibhéal an Aontais.
39. Déanfar na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí a ullmhú agus a chur chun feidhme i gcomhréir le prionsabail na comhpháirtíochta agus an rialachais il-leibhéal, lena n-áirítear na húdaráis náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla, agus i gcomhréir le creataí institiúideacha, dlíthiúla agus airgeadais na mBallstát. Chuige sin, ní mór dearadh an phlean a bheith ina léiriú ar an gcomhar le húdaráis réigiúnacha agus le húdaráis phoiblí eile, agus ról na réigiún a chosaint.

40. Roinnfear na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí de réir caibidlí. Féadfaidh na Ballstáit caibidlí náisiúnta agus earnálacha mar aon le caibidlí réigiúnacha agus críochacha, nó teaglaím díobh sin, a áireamh, lena n-áiríteofar rannpháirtíocht iliomad páirtithe leasmhara. Féadfaidh an Ballstát iliomad caibidlí réigiúnacha agus críochacha a áireamh. Féadfar caibidil maidir le CBT a áireamh sna pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí chun rannchuidiú le sainiúlacht CBT.
41. Sa chlársceidealú, áiríteoidh na Ballstáit go ndéanfar infheistíochtaí iomchuí i mbearta maidir leis an mbeartas comhtháthaithe i ngach catagóir réigiún, agus na leibhéil infheistíochta reatha á gcur san áireamh. Má tá an leithdháileadh a dhéantar ar na réigiúin trasdula agus ar na réigiúin níos forbartha níos ísle ná 75 % den leibhéal infheistíochta reatha, soláthróidh na Ballstáit an t-údar leis sin bunaithe ar chritéir oibiachtúla.
42. Déanfaidh an Coimisiún na pleananna a mheas laistigh de 4 mhí tar éis a dtíolactha agus ansin déanfaidh an Chomhairle iad a fhorghnó. Déanfaidh an Coimisiún leasuithe ar na pleananna, seachas mionleasuithe nó mioncheartúcháin, a mheas laistigh de 2 mhí ó thíolacadh an phlean leasaithe agus ansin déanfaidh an Chomhairle iad a fhorghnó.
43. Féadfaidh na Ballstáit údarais bhainistíochta a bhunú ar an leibhéal réigiúnach i gcomhréir lena gcreataí institiúideacha agus dlíthiúla, lena n-áiríteofar rannpháirtíocht dhíreach na n-údarás réigiúnach i mbainistiú agus i gcur chun feidhme na bpleananna. Féadfaidh na húdarais bhainistíochta réigiúnacha dul i mbun caibidlíochta agus idirghníomhú go díreach leis an gCoimisiún. I gcás ina sainaithneoidh Ballstát níos mó ná údarás bainistíochta amháin, ceapfaidh sé údarás amháin nó níos mó a ghlacfaidh an fheidhm chomhordúcháin chun cur chun feidhme comhleanúnach an phlean a áirithiú. Féadfar cúraimí na feidhme comhordúcháin a chur de chúram ar údarás amháin nó níos mó, agus é á áirithiú ag an am céanna nach gcuirfear gach cúram ach ar údarás amháin. A mhéid is féidir, chun leanúnachas agus cost-éifeachtúlacht a áirithiú, ba cheart do na Ballstáit cur leis na struchtúir agus na hinstiúidí rialachais atá ann cheana.

44. Beidh eisíocaíocht na n-íocaíochtaí bunaithe ar chomhlíonadh na ngarspriocanna agus na spriocanna ábhartha nó na n-aschur ábhartha. Déanfar iniúchóireacht agus prionsabal na hiniúchóireachta aonair á chur i bhfeidhm.
45. Cuirfear méid solúbthachta a bheidh cothrom le 25 % den mhéid a leithdháiltear ar na Ballstáit faoi na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí ar fáil don chlársceidealú mar a leanas:
- i) 5 % chun aghaidh a thabhairt ar riachtanais phráinneacha shonracha mar fhreagairt ar ghéarchéim roimh an athbhreithniú meántearma. Déanfar aon mhéid a bheidh fanta a chlársceidealú le linn an athbhreithnithe meántearma ar riachtanais atá ag teacht chun cinn;
  - ii) 15 % tar éis an athbhreithnithe meántearma chun freastal a dhéanamh ar riachtanais atá ag teacht chun cinn;
  - iii) 5 % chun aghaidh a thabhairt ar riachtanais phráinneacha shonracha mar fhreagairt ar ghéarchéim tar éis an athbhreithnithe meántearma ó 2031 i leith. Beidh a bhfuil fanta ar fáil don chlársceidealú faoin bplean tar éis mhí an Mheithimh 2033.

Ní chuirfear san áireamh sa mhéid solúbthachta an ranníocaíocht airgeadais do Phlean Interreg ná an t-íosmhéid le haghaidh idirghabhálacha tacaíochta ioncaim CBT.

46. Féadfaidh na Ballstáit suas le dhá thrían den mhéid a bheidh ar fáil don athbhreithniú meántearma a úsáid chun idirghabhálacha CBT nó bearta le haghaidh limistéir thuaithe a mhaoiniú ón 1 Eanáir 2028 ar aghaidh.
47. I gcás géarchéime, féadfaidh na Ballstáit a iarraidh go leasófaí na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí chun an ghéarchéim a fhreagairt. Ina n-iarraidh ar leasú, ba cheart do na Ballstáit riachtanais ath-chlársceidealaithe a shainaithint, nuair is féidir, faoina bPleananna Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí d'fhonn aghaidh a thabhairt ar thionchar na géarchéime ar bhearta atá ann cheana.

I gcás tubaistí nádúrtha agus géarchéimeanna sláinte os cionn na dtairseach le haghaidh ghníomhaíocht Dlúthpháirtíochta an Aontais, féadfaidh na Ballstáit tacaíocht a iarraidh freisin ar ghníomhaíocht Dlúthpháirtíochta an Aontais faoi Shaoráid AE, faoi réir cistiú a bheith ar fáil. Ba cheart aon mhéid a fhaightear ó Shaoráid AE a mheaitseáil ar a laghad le méid coibhéiseach ó mhéid solúbthachta Phlean CNR le haghaidh géarchéime, faoi réir cistiú a bheith ar fáil.

I gcás tubaistí nádúrtha agus géarchéimeanna sláinte atá faoi bhun na dtairseach le haghaidh ghníomhaíocht Dlúthpháirtíochta an Aontais, agus i gcás gach géarchéime eile, lena n-áirítear íocaíochtaí géarchéime le feirmeoirí agus géarchéimeanna i réimse na ngnóthaí baile, féadfaidh na Ballstáit a méid solúbthachta a chlársceidealú chun aghaidh a thabhairt ar thionchair na géarchéime. Chun margaí talmhaíochta a chobhsú, cuirfear tacaíocht airgeadais ar fáil ó ghníomhaíocht Líontáin Sábhála Aontachta Shaoráid AE. I gcás géarchéimeanna i réimse na ngnóthaí baile, féadfaidh na Ballstáit tacaíocht airgeadais a fháil freisin ó ghníomhaíocht gnóthaí baile Shaoráid AE.

Ní chuirfidh na Ballstáit isteach ach aon iarraidh amháin ar leasú ar an bPlean ina ndéanfar achoimre ar riachtanais chistiúcháin ó gach foinse agus glacfaidh an Coimisiún cinneadh maoiniúcháin amháin a bhaineann leis an iarraidh sin ar leasú.

48. [I gcás ina nglacfar an Ciste agus an creat lena mbaineann go déanach, ba cheart bearta iomchuí a dhéanamh chun tacaíocht ioncaim d'fheirmeoirí a áirithiú ón mbliain 2028, agus an bhliain sin á cur san áireamh.]

#### Ciste Aeráide Sóisialta

49. Féadfar pleananna aeráide sóisialta faoin gCiste Aeráide Sóisialta a chomhtháthú mar chaibidlí ar leith de na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí ó 2028 ar aghaidh. Féadfaidh na Ballstáit méideanna a aistriú óna leithdháiltí 2026 agus 2027 faoin gCiste Aeráide Sóisialta chuig a bplean comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí.

#### [Catalaíoch Eorpach (Catalyst Europe)]

50. Beidh tacaíocht iasachta EUR [134 000] milliún ar fáil do na Ballstáit lena cur chun feidhme mar chuid dá bpleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí. Beidh an iarraidh ar thacaíocht iasachta nasctha le hathchóirithe agus infheistíochtaí breise mar aon le hidirghabhálacha eile. Déanfar an iarraidh ar thacaíocht iasachta faoin [an 31 Eanáir 2028].

51. Dáilfear an tacaíocht iasachta bunaithe ar phrionsabail na córa comhionainne, na dlúthpháirtíochta, na comhréireachta agus na trédhearcachta. Ní bheidh sciar na tacaíochta iasachta do na trí fhaighteoir is mó níos airde ná [60] % den mhéid iomlán a bheidh ar fáil le haghaidh na tacaíochta.]

#### Saoráid AE

52. Bunófar saoráid de chuid an Aontais chun an tsolúbthacht a mhéadú agus chun cur ar chumas bhuiséad an Aontais aghaidh a thabhairt ar ghéarchéimeanna gan choinne ar bhealach níos éifeachtaí, chomh maith le hidirghabhálacha a mhaoiniú lena gcomhlánaítear agus lena dtreisiítear na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí. Is é a bheidh sa tsaoráid AE, arna cur chun feidhme faoi bhainistíocht chomhroinnte, dhíreach nó indéach, EUR [32 439] milliún le haghaidh gníomhaíochtaí de chuid an Aontais, lena n-áirítear Líontán Sábhála Aontachta a fhreagróidh do shuaitheadh sa mhargadh agus a dhéanfaidh margaí talmhaíochta [agus an tionchar a bhíonn ag tubaistí nádúrtha ar fheirmeoirí agus ar iascairí] a chobhsú; gníomhaíochtaí a bhaineann leis an imirce, bainistiú teorainneacha agus an tslándáil inmheánach; gníomhaíochtaí comhshaoil, dúlra agus aeráide, gníomhaíochtaí dlúthpháirtíochta i gcás tubaistí nádúrtha agus gníomhaíochtaí eile arna ndéanamh ag an Aontas. Tiomnófar EUR [8 032] milliún ar a laghad do ghníomhaíochtaí dlúthpháirtíochta, EUR [3 919] milliún don líontán Sábháilteachta Aontachta, agus EUR [10 096] milliún do ghníomhaíochtaí a bhaineann le Gnóthaí Baile.
53. Cistiú nár úsáideadh agus a bhaineann leis an Líontán Sábhála Aontachta le gníomhaíochtaí dlúthpháirtíochta i gcás tubaistí nádúrtha, tabharfar anonn go dtí an bhliain dár gcionn é agus féadfar leas a bhaint as go dtí 2034.

### Gealltanais bhuiséadacha

54. Déanfar gealltanais bhuiséadacha (i bpraghsanna reatha) gach plean comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí i dtráthchodanna bliantúla mar a leanas:

- i) [15,8] % in 2028
- ii) [15,5] % in 2029
- iii) [15,1] % in 2030
- iv) [14,8] % in 2031
- v) [14,4] % in 2032
- vi) [12,8] % in 2033
- vii) [11,7] % in 2034

### Catagóirí Réigiún

55. I gcás na bpleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí, aicmítear réigiúin ar leibhéal NUTS2 bunaithe ar chaighdeán cumhachta ceannaigh (CCC) gach réigiúin, arna ríomh agus sonraí an Aontais á n-úsáid le haghaidh na tréimhse 2021-2023, mar a leanas:

- i) ‘Réigiún beagfhorbartha’, ag a bhfuil OTI *per capita* faoi bhun 75 % de mheán-OTI AE-27;
- ii) ‘Réigiún trasdula’, ag a bhfuil OTI *per capita* idir 75 % agus 100 % de mheán-OTI AE-27;
- iii) ‘Réigiún níos forbartha’, ag a bhfuil OTI *per capita* os cionn 100 % de mheán-OTI AE-27.

### Tacaíocht faoin gComhbheartas Talmhaíochta

56. Leanfaidh buiséad an Aontais de thacaíocht ioncaim a chur ar fáil d'fheirmeoirí agus don fheirmeoireacht inbhuanaithe agus do tháirgeadh bia mar chuid den Chomhbheartas Talmhaíochta, lena mbainfear amach na cuspóirí a leagtar amach sna Conarthaí, lena n-áirítear trí chaighdeán cóir maireachtála a sholáthar don phobal talmhaíochta.
57. Chun stádas feiceálach a choinneáil don Chomhbheartas Talmhaíochta d'earnáil talmhaíochta na hEorpa, leagfar amach i rialachán CBT forálacha áirithe a bhaineann go sonrach leis an gComhbheartas Talmhaíochta. Áiritheofar le rialachán CBT go mbeidh Comhbheartas Talmhaíochta láidir comhtháite ann faoi na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí.
58. Ní bheidh an mheánchabhair atá beartaithe in aghaidh an heicteáir le haghaidh tacaíocht ioncaim limistéar-bhunaithe d'idirghabhálacha an Chomhbheartais Talmhaíochta, ní bheidh sí, i bpraghsanna reatha, níos lú ná EUR 90 ná níos mó ná EUR 240 le haghaidh gach Ballstáit.

*[p.m. socrú le haghaidh na mBallstát atá lasmuigh den raon sin sa chlárthréimhse 2021-2027]*

59. [Tabharfar isteach scála céimlaghdaitheach maidir le tacaíocht ioncaim bhliantúil limistéar-bhunaithe iomlán i gcomhréir leis an méid seo:
- i) Maidir le hioncam limistéar-bhunaithe idir EUR [100 000] agus [125 000], déanfar laghdú [15] % ar an méid bliantúil;
  - ii) Maidir le hioncam limistéar-bhunaithe idir EUR [125 000] agus [150 000], déanfar laghdú [25] % ar an méid bliantúil;
  - iii) Maidir le hioncam limistéar-bhunaithe os cionn EUR [150 000], déanfar laghdú [50] % ar an méid bliantúil

Féadfaidh na Ballstáit pointí breise a thabhairt isteach ar scála céimlaghdaitheach faoi bhun EUR [100 000].]

60. Tabharfar isteach uasteorannú maidir le tacaíocht ioncaim bhliantúil limistéar-bhunaithe iomlán do thairbhithe móra [ar bhonn deonach] ar leibhéal EUR [300 000].
61. Sula gcuirfidh na Ballstáit uasteorannú agus céimlaghdaitheacht i bhfeidhm, féadfaidh siad tacaíocht ioncaim limistéarbhunaithe níos airde d'fheirmeoirí óga (breisiú d'fheirmeoirí óga) a eisiamh.
62. Beidh an méid a ghinfeadh as céimlaghdaitheacht agus uasteorannú i mBallstát fós mar chuid den mhéid a bheidh ar fáil d'íosmhéid an Bhallstáit sin le haghaidh idirghabhálacha tacaíochta ioncaim, cé is moite de thacaíocht d'idirghabhálacha earnála, a bhféadfaidh ráta cómhaoinithe [100] % an Aontais leanúint d'fheidhm a bheith aige ina leith.

#### Coinníollacha cothrománacha

63. Tabharfar isteach coinníollacha cothrománacha chun a áirithiú go n-urramófar an smacht reachta agus go gcomhlíonfar an Chairt um Chearta Bunúsacha, agus lánurraim á tabhairt do phrionsabail na hoibiachtúlachta, an neamh-idirdhealaithe agus na córa comhionainne i leith na mBallstát. Déanfaidh na Ballstáit sásraí éifeachtacha a chur ar bun agus a choinneáil ar bun chun a áirithiú go gcomhlíonfaidh na bearta a gheobhaidh tacaíocht ón bplean forálacha ábhartha Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh agus go n-urramófar prionsabail an smachta reachta le linn chur chun feidhme an Chiste. Beidh an Chomhairle rannpháirteach, de réir mar is iomchuí, i gcur chun feidhme coinníollacha cothrománacha.

Modheolaíocht maidir le leithdháileadh do na Pleananna Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí

64. Cinnfear an leithdháileadh airgeadais do na Ballstáit faoi na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí trí úsáid a bhaint as eochair ghinearálta agus eochair gnóthaí baile, lena gcuirfear an ranníocaíocht ó leithdháileadh an chiste aeráide shóisialta don tréimhse ábhartha. Féadfaidh na Ballstáit, tráth tíolactha a bplean tosaigh, nó in éineacht le haon iarraidh ar leasú, a iarraidh ar bhonn deonach go n-ath-leithdháilfear suas le 10 % de na méideanna a eascraíonn as an eochair gnóthaí baile do bhearta faoin eochair leithdháilte ghinearálta cé is moite de bhearta a chumhdaítear leis na híosmhéideanna le haghaidh thacaíocht ioncaim CBT agus idirghabhálacha CBI. Beidh réasúnú bunaithe ar chritéir oibiachtúla ag gabháil leis an iarraidh sin.
65. Is mar seo a chinnfear an eochair ghinearálta i ngach Ballstát:
- i) Meánsciar an Bhallstáit de dhaonra iomlán an Aontais (2024) agus sciar an Bhallstáit de dhaonra iomlán an Aontais atá i mbaol bochtaineachta nó eisiaimh shóisialta i gceantair thuaithe (2024).
  - ii) Cuirfear an meán arna iolrú faoi luach cearnaithe an OIN choibhneasta inbhéartaigh *per capita* i ngach Ballstát i gcomparáid le meán an Aontais, arna thomhas in CCC (2023), tar éis na coigeartuithe seo a ionchorprú:
    - a) Ríomhtar Bearna Rathúnais Réigiúnaigh le haghaidh réigiúin uile NUTS3 ag a bhfuil OTI *per capita*, arna thomhas de réir CCC (2021-2023), atá faoi bhun 75 % de mheán an Aontais. Déanfar an difríocht idir OTI *per capita* coibhneasta an réigiúin agus meán 75 % an Aontais a iolrú faoi dhaonra an réigiúin (2022) agus a roinnt ar dhaonra iomlán an Bhallstáit (2022).

- b) Ríomhtar Bearna Rathúnais Talmhaíochta tríd an mbearna idir íocaíochtaí díreacha, ar leibhéal 2027, in aghaidh an heicteáir a d'fhéadfadh a bheith incháilithe (2022) agus 90 % de mheán an Aontais i gcás gach Ballstáit a chur san áireamh. Déanfar é sin a iolrú faoi na heicteáir a d'fhéadfadh a bheith incháilithe sa Bhallstát (2022) agus sloinnfear é i ndáil leis na híocaíochtaí díreacha, ar leibhéal 2027, don Bhallstát.

Déanfar an eochair ghinearálta mar a chinntear thuas í a normalú go 100 %. Cuirfear uasteorainn agus líontán sábhála arna normalú go 100 % i bhfeidhm go hatriallach go dtí nach mbeidh sciar leithdháilte aon Bhallstáit níos ísle ná 80 % nó níos airde ná 105 % dá sciar leithdháilte de chistí ábhartha réamh-leithdháilte faoi bhainistíocht chomhroinnte don tréimhse 2021-2027.

Sa bhreis ar an eochair ghinearálta, cuirfear EUR 5 203 mhilliún breise ar fáil do na Ballstáit a bhaineann tairbhe as an gCiste Comhtháthaithe faoi CAI 2021-2027, a bheidh le dáileadh i gcomhréir lena bhfad coibhneasta ó 94 % dá leithdháiltí in 2021-2027, agus uasteorainn EUR 1 500 milliún leagtha síos in aghaidh an Bhallstáit. Tiomnófar an méid breise sin do bhearta maoiniúcháin lasmuigh de na bearta a chumhdaítear leis na híosmhéideanna le haghaidh thacaíocht ioncaim CBT agus idirghabhálacha CBI.

66. Is mar seo a leanas a chinnfear an eochair gnóthaí baile:

- i) 45 % le haghaidh bainistiú teorainneacha le 90 % de sciar an Bhallstáit de theorainneacha farraige iomlána an Aontais agus de theorainneacha seachtracha talún an Aontais le tíortha comharsanachta ar mhór-roinn na hEorpa seachas tíortha an Aontais, tíortha Schengen agus tíortha CSTE, agus 10 % de sciar an Bhallstáit de víosaí aonfhoirmeacha iomlána an Aontais a chuirtear i bhfeidhm le haghaidh gearrfhanachtaí (2024). Beidh fachtóir 1,25 ag na Ballstáit a bhfuil teorainn dhíreach sheachtrach acu leis an Rúis nó leis an mBealarúis maidir leis na teorainneacha sonracha sin faoi na teorainneacha seachtracha.
  - ii) 35 % le haghaidh imirce, lánpháirtíochta agus tearmainn bunaithe ar mheánsciar an Bhallstáit d'iomlán na n-iarratasóirí ar thearmann san Aontas (2022-2024), sciar na mBallstát de líon iomlán na gcinntí dearfacha céadchéime maidir le hiarratais ar thearmann san Aontas (2022-2024), sciar an Bhallstáit de líon iomlán na dtairbhíthe de chosaint shealadach san Aontas ó thíortha nach Ballstáit den Aontas iad (2022-2024), agus sciar an Bhallstáit de líon iomlán na náisiúnach tríú tír a fillleadh tar éis ordú imeachta (2022-2024).
  - iii) 20 % don tslándáil inmheánach agus normalú á dhéanamh ar 40 % de sciar an Bhallstáit de dhaonra an Aontais (2024), 45 % de OIN *per capita* inbhéartaithe an Bhallstáit arna thomhas de réir CCC (2023) i gcomparáid le meán an Aontais, agus 15 % de sciar an Bhallstáit d'achar dromchla an Aontais.
67. Déanfar méid suas le EUR [400] milliún don Scéim Idirthurais Speisialta a leithdháileadh faoi Phlean na Liotuáine um bainistiú comhtháite teorainneacha agus don chomhbheartas maidir le víosaí.

68. Leithdháilfidh na Ballstáit íosmhéid ar réigiúin bheagfhorbartha, a chinnfear tríd an daonra atá ina gcónaí i réigiúin bheagfhorbartha (2021-2023) mar sciar de dhaonra iomlán an Bhallstáit (2021-2023) a iolrú faoin imchlúdach réamh-leithdháilte do na Pleananna Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí, cé is moite de na híosmhéideanna le haghaidh thacaíocht ioncaim CBT agus idirghabhálacha CBI.

Cuirfear fachtóir 1,16 i bhfeidhm má tá OIN *per capita* Ballstáit, arna thomhas de réir CCC (2021-2023), faoi bhun 75 % de mheán an Aontais.

Cuirfear uasteorainn agus líontán sábhála i bhfeidhm le haghaidh na réigiún beagfhorbartha i gcás na mBallstát uile, agus ní bheidh an méid a leithdháilfear ar réigiúin bheagfhorbartha níos ísle ná 90 % ná níos airde ná 112,5 % de na leithdháiltí is déanaí a glacadh ó 2021-2027 (Meitheamh 2025) le haghaidh na réigiún beagfhorbartha.

69. Beidh na híosmhéideanna le haghaidh idirghabhálacha tacaíochta ioncaim CBT in aghaidh an Bhallstáit bunaithe ar na leithdháiltí don Chomhbheartas Talmhaíochta in 2027. Beidh na híosmhéideanna le haghaidh idirghabhálacha CBI bunaithe ar na leithdháiltí faoin gCiste Eorpach Muirí, Iascaigh agus Dobharshaothraithe don tréimhse 2021-2027.

#### Modheolaíocht leithdháilte le haghaidh Interreg

70. Maidir le Interreg, cinnfear an leithdháileadh ar na Ballstáit mar a leanas:

- i) 45,8 % bunaithe ar dhaonra iomlán na réigiún teorann uile ar leibhéal NUTS 3 agus na réigiún eile ar leibhéal NUTS 3 a bhfuil ar a laghad leath den daonra réigiúnach ina gcónaí laistigh de 25 chiliméadar ó na teorainneacha (2021);
- ii) 30,5 % bunaithe ar an daonra atá ina gcónaí laistigh de 25 chiliméadar ó na teorainneacha (2021);
- iii) 20 % bunaithe ar an daonra iomlán (2022-2024);
- iv) 3,7 % meáchan bunaithe ar dhaonra na réigiún is forimeallaí (2022-2024).

71. An sciar den chomhar trasteorann, freagraíonn sé do shuim ualuithe chritéir (i) agus (ii). An sciar den chomhar trasnáisiúnta, freagraíonn sé d'ualú chritéar (iii). An sciar de chomhar na réigiún is forimeallaí a fhreagraíonn d'ualú chritéar (iv).

Réamh-mhaoiniú agus cómhaoiniú

72. Íocfaidh an Coimisiún réamh-mhaoiniú bunaithe ar an tacaíocht a leithdháilfear ar na Pleananna Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí. Íocfar an réamh-mhaoiniú mar a leanas:

- i) 2028: [4] %, [ní íocfar é ach amháin má ghlacann an Chomhairle cinntí cur chun feidhme faoin 30 Samhain 2028] NÓ [Mura nglacfaidh an Chomhairle cinntí cur chun feidhme faoin 30 Samhain 2028, cuirfear an réamh-mhaoiniú sin leis an méid le haghaidh 2029 agus 2030.]
- ii) 2029: [3] %
- iii) 2030: [3] %

I gcás na réigiún is forimeallaí agus Interreg, is mar seo a leanas a íocfar an réamh-mhaoiniú:

- i) 2028: [4] %
- ii) 2029: [4] %
- iii) 2030: [4] %

[nó go hiomlán sa bhliain ina bhformheastar an chaibidil den Phlean um Interreg.]

73. Ní bheidh ráta cómhaoinithe an Aontais le haghaidh na bPleananna Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí níos airde ná:

- i) 85 % le haghaidh na réigiún beagfhorbartha agus na réigiún is forimeallaí,
- ii) 60 % le haghaidh réigiúin trasdula
- iii) 40 % le haghaidh na réigiún níos forbartha

I gcás nach féidir cion an chur chun feidhme i gcatagóir réigiúin ar leith a chinneadh, déanfar ráta cómhaoinithe an Aontais a ríomh trí úsáid a bhaint as meán daonra-ualaithe rátaí ranníocaíochta infheidhme na réigiún.

I gcás Ballstáit atá comhdhéanta de réigiún aonair a bhfuil a chatagóir athraithe i gcomparáid le CAI 2021-2027 ó réigiún arna aistriú chuig réigiún níos forbartha, féadfaidh na Ballstáit sin rogha a dhéanamh ráta cómhaoinithe 60 % ón Aontas a chur i bhfeidhm.

74. Ní bheidh ráta cómhaoinithe an Aontais le haghaidh Interreg níos airde ná 80 %. I gcás na réigiún is forimeallaí agus comhar trasteorann ag teorainneacha seachtracha, ní bheidh an ráta cómhaoinithe níos airde ná 85 %.

75. Maidir le hidirghabhálacha a bhaineann leis an gComhbheartas Talmhaíochta, ní bheidh ráta cómhaoinithe an Aontais níos airde ná:

- i) 100 % le haghaidh na mbeart seo a leanas: tacaíocht ioncaim limistéarbhunaithe chéimlaghdaitheach, tacaíocht ioncaim chúpláilte, íocaíocht bharrshonrach do chadás agus tacaíocht d'fheirmeoirí beaga. Ní féidir na hidirghabhálacha sin a mhaoiniú ach amháin ón íosmhéid le haghaidh idirghabhálacha tacaíochta ioncaim CBT nó den mhéid atá suas le dhá thrían den mhéid atá ar fáil don athbhreithniú meántearma nuair a úsáidtear é chun idirghabhálacha CBT a mhaoiniú.
- ii) 100 % le haghaidh socruithe sonracha soláthair agus bearta chun cabhrú le táirgí talmhaíochta áitiúla sna réigiúin is forimeallaí, a bheidh le maoiniú ag an mBallstát lena mbaineann as a leithdháileadh airgeadais de thoradh na heochrach ginearálta;

- iii) 85 % le haghaidh idirghabhálacha eile sna réigiúin is forimeallaí;
- iv) 70 % le haghaidh bearta eile don talmhaíocht arna maoiniú laistigh den íosmhéid d'idirghabhálacha tacaíochta ioncaim CBT;
- v) 70 % le haghaidh idirghabhálacha scéim scoile an Aontais;
- vi) 70 % le haghaidh earnálacha faoi Chomheagrú na Margaí.

Maidir le hidirghabhálacha an Chomhbheartais Talmhaíochta a bhaineann le LEADER, tacaíocht do chomhroinnt eolais, comhar críochach agus áitiúil, agus idirghabhálacha sna hoileáin bheaga Aeigéacha, chomh maith le maoiniú ó lasmuigh den tacaíocht íosta le haghaidh idirghabhálacha tacaíochta ioncaim, féadfaidh na Ballstáit rátaí cómhaoinithe CBT nó rátaí caighdeánacha cómhaoinithe an Aontais a chur i bhfeidhm.

76. Maidir le hidirghabhálacha an Chomhbheartais Talmhaíochta, is é seo a leanas an t-uasráta tacaíochta a bheidh ann:

- i) 75 % le haghaidh infheistíochtaí d'fheirmeoirí agus do shealbhóirí foraoise, cé is moite d'infheistíochtaí atá dírithe ar fheirmeoirí óga lena mbainfidh uasráta 85 %, agus d'infheistíochtaí glasa neamhtháirgiúla lena mbainfidh uasráta 100 %.
- ii) 75 % le haghaidh idirghabhálacha earnála, agus an fhéidearthacht ann go méadódh na Ballstáit é go dtí suas le 95 % le haghaidh idirghabhálacha a bhaineann le hathnuachan ó ghlúin go glúin, le taighde agus nuálaíocht, le bainistiú riosca nó leis an gcomhshaol agus an aeráid, agus le haghaidh eagraíochtaí táirgeoirí a chuireann cláir oibríochtúla chun feidhme den chéad uair; 100 % le haghaidh idirghabhálacha chun táirgeoirí a chúiteamh as caillteanas ioncaim nó le haghaidh idirghabhálacha a bhaineann le haistarraingtí ón margadh le haghaidh dáileadh saor in aisce nach mó ná 5 % de mhéid na táirgeachta arna margú ag eagraíocht táirgeoirí.
- iii) 70 % le haghaidh uirlisí bainistithe riosca.

77. Maidir le hidirghabhálacha faoin gComhbheartas Iascach, beidh an t-uasráta tacaíochta suas le 100 % agus d'fhéadfadh rátaí difreáilte a bheith ann le haghaidh catagóirí sonracha idirghabhálacha.

78. Maidir le hidirghabhálacha faoin gComhbheartas Iascaigh, is é 100 % a bheidh sa chómhaoiniú ón Aontas le haghaidh an chúitimh i leith costais bhreise sna réigiúin is forimeallaí.
79. Maidir le hidirghabhálacha i réimse na nGnóthaí Baile a bhaineann le hathlonnú agus ligean isteach ar fhoras daonnúil, aistriú iarratasóirí ar chosaint idirnáisiúnta, costais oibriúcháin atá le cumhdach le hioncam ETIAS agus costais a bhaineann leis an scéim idirthurais speisialta, chomh maith le ranníocaíochtaí airgeadais ón gComhthiomsú Dlúthpháirtíochta Bliantúil, is é 100 % a bheidh sa chómhaoiniú ón Aontas. Maidir le hidirghabhálacha eile i réimse na nGnóthaí Baile, ní bheidh an bhonnlíne le haghaidh cómhaoiniú ón Aontas níos airde ná 75 %.

#### Rialacha maidir le saoradh

80. Cé is moite de roinnt idirghabhálacha CBT, saorfaidh an Coimisiún go huathoibríoch aon chuid de ghealltanais buiséadach do Phlean Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí agus do chaibidil Phlean Interreg nár úsáideadh le haghaidh réamh-mhaoiniú nó nár cuireadh iarratas ar íocaíocht isteach ina leith faoin 31 Nollaig den [bhliain] tar éis bhliain an ghealltanais bhuiséadaigh.
81. Féadfaidh an t-údarás buiséadach aon saoradh mar thoradh ar neamhchomhlíonadh coinníollacha cothrománacha na Cairte agus an Smachta Reachta ar feadh bliana a chur ar fáil arís lena úsáid faoi ionstraimí nó cláir eile de chuid an Aontais a chuirtear chun feidhme faoi bhainistíocht dhíreach nó indíreach, go háirithe tacú le daonlathas na hEorpa, leis an tsochaí shibhialta, le luachanna an Aontais nó leis an gcomhrac in aghaidh an éillithe.

#### **Tacaíocht do phobal Turcach na Cipire**

82. Cuirfear maoiniú ar fáil leis an gCeannteideal seo freisin chun tacú le pobal Turcach na Cipire. EUR [389] milliún a bheidh san imchlúdach airgeadais tascach a leithdháilfear ar an gclár.

#### **Tacaíocht don Chlár Peace PLUS**

83. Déanfar EUR [150] milliún san iomlán a leithdháileadh ar an gclár PEACE PLUS ar mhaithe leis an tsíocháin agus an t-athmhuintearas agus chun leanúint den chomhar trasteorann Thuaidh-Theas.

## **NextGenerationEU a aisíoc**

84. Déanfar an aisíocaíocht na gcistí a fhaightear ar iasacht ar na margaí caipitil chun aghaidh a thabhairt ar iarmhairtí ghéarchéim COVID-19 (NGEU), lena gcuimsítear íocaíocht na príomhshuime, íocaíochtaí úis chomh maith le costais ghaolmhara, a mhaoiniú faoin gceannteideal seo. Cuirfear tús leis an aisíocaíocht in 2028 chun laghdú seasta intuartha ar dhliteanais a áirithiú go dtí an 31 Nollaig 2058. Is é EUR [149 296] milliún a bheidh sa mhéid iomlán le haghaidh 2028-2034, a úsáidfear go heisiach chun aisíocaíochtaí, íocaíochtaí úis agus costais ghaolmhara a chumhdach. Le róchaiteachas nó coigilteas ar íocaíochtaí úis agus costais ghaolmhara, laghdófar nó méadófar an méid le haghaidh íocaíocht na príomhshuime, faoi seach, lena n-áiritheofar méid bliantúil seasta le haghaidh mhaoiniú NGEU.

## **An Ghníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta**

85. D'fhonn tacú leis an bhfreagracht chomhroinnte maidir leis na teorainneacha seachtracha a dhaingniú agus saorghluaiseacht daoine laistigh den Aontas á cosaint ag an am céanna, déanfar na gníomhaíochtaí faoi ghnóthaí baile a chomhlánú le gníomhaíochtaí arna ndéanamh ag Gníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta (Frontex) atreisithe le leithdháileadh EUR [7 874] milliún.

### III. CEANNTIDEAL 2 – IOMAÍOCHAS, RATHÚNAS AGUS SLÁNDÁIL

86. Comhfhreagraíonn an t-iomaíochas, an rathúnas agus an tslándáil do thosaíochtaí agus gníomhaíochtaí de chuid an Aontais lena mbaineann breisluach suntasach do na Ballstáit uile ar fud an Aontais. Ba cheart na tionscnaimh faoin gCeannteideal seo a bheith ina rannchuidiú leis an méid a leanas a dhéanamh: iomaíochas na hEorpa a neartú i dteicneolaíochtaí agus in earnálacha straitéiseacha; tacú le taighde comhoibríoch; agus cur go mór leis an nuálaíocht agus le himscaradh agus monaraíocht thionsclaíoch agus bonneagair, chun tacú le tionscadail agus cuideachtaí, lena n-áirítear FB Manna, agus chun infheistíochtaí príobháideacha, institiúideacha agus náisiúnta a phlódú isteach. Thairis sin, beidh an Ceannteideal seo ina rannchuidiú freisin le cosaint shibhialta agus le hullmhacht agus freagairt i dtaca le héigeandáil sláinte; beidh sé ina fhoinsé tacaíochta agus mhaoinithe le haghaidh scileanna, oideachais, dlúthpháirtíochta, cultúir, na meán, daonlathais agus luachanna Eorpacha; agus beidh sé ina thaca le feidhmiú an Mhargaidh Aonair.
87. Ní rachaidh leibhéal na ngealltanais le haghaidh an Ceannteidil seo thar EUR [455 600] mhilliún:

| CEANNTIDEAL 2 – IOMAÍOCHAS, RATHÚNAS AGUS SLÁNDÁIL |      |      |      |      |      |      |
|----------------------------------------------------|------|------|------|------|------|------|
| (Milliún Euro, praghsanna 2025)                    |      |      |      |      |      |      |
| 2028                                               | 2029 | 2030 | 2031 | 2032 | 2033 | 2034 |
| X                                                  | X    | X    | X    | X    | X    | X    |

#### **An Ciste Eorpach um Iomaíochas**

88. Bunófar Ciste Eorpach um Iomaíochas ('CEI') chun iomaíochas na hEorpa a neartú, go háirithe in earnálacha agus i dteicneolaíochtaí straitéiseacha feadh an turais infheistíochta bunaithe ar nósanna imeachta dámhachtana atá oscailte, iomaíoch agus cothrom. Agus tiomantas don bharr feabhais ina chroílár, áiríteoidh CEI comhdheiseanna chun rochtain a fháil ar chistiú, feabhas a chur ar fhorbairt gnó, agus comhar agus fothú acmhainneachta a neartú chun leas a bhaint as an acmhainneacht nuálaíochta ar fud an Aontais. Tabharfar aird ar leith ar FB Manna agus ar chuideachtaí meánchaipitlithe beaga ar fud na mBallstát.

89. Is é EUR [180 441] milliún a bheidh san imchlúdach airgeadais táscach do chur chun feidhme CEI don tréimhse 2028-2034. Leithdháilfear an t-imchlúdach airgeadais go táscach mar seo a leanas:
- i) EUR [8 482] milliún ar chuspóirí ginearálta;
  - ii) EUR [20 184] milliún don Aistriú Glan agus don Dícharbónú Tionsclaíoch;
  - iii) EUR [15 703] milliún don tSláinte, don Bhith-theicneolaíocht, don Talmhaíocht agus don Bhithgheilleagar;
  - iv) EUR [39 654] milliún do Cheannaireacht Dhigiteach;
  - v) EUR [96 418] milliún don Athléimneacht agus don tSlándáil, don Tionscal Cosanta agus don Spás.
90. I dteannta a chéile, le CEI, Fís Eorpach agus an Ciste don Nuálaíocht, ar pacáiste dar luach os cionn [400 000] milliún i bpraghsanna reatha iad, cuirfear tacaíocht chomhleanúnach ar fáil d'iomaíochas an Aontais, ar feadh an aistir infheistíochta. Féadfaidh CEI tacú le Tionscadail Thábhachtacha ar mhaithe le Leas na hEorpa i gCoitinne, ar choinníoll go mbeidh cómhaoiniú náisiúnta agus tionscadail leantacha bunaithe ar thorthaí ó na dTionscadal Tábhachtach sin, ag brath ar infheistíochtaí príobháideacha suntasacha.

91. Feidhmeoidh Ionstraim InvestEU de chuid CEI mar uirlis seachadta chothrománach le haghaidh beartais inmheánacha an Aontais chun aghaidh a thabhairt ar theipeanna margaidh nó ar chásanna infheistíochta fo-optamaí trí ráthaíochtaí buiséadacha agus ionstraimí airgeadais. Cuirfidh comhpháirtithe an ionstraim chun feidhme i struchtúr oscailte, agus leas á bhaint as saineolas na gcomhpháirtithe cur chun feidhme uile, lena n-áirítear Bainc Náisiúnta le haghaidh Spreagtha, agus ról speisialta Ghrúpa an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta (grúpa BEI) á aithint ag an am céanna, ar struchtúr é ina ndeonófar 50 % ar a laghad d'íosráthaíocht an Aontais faoi urrann an Aontais do Ghrúpa BEI agus ina ndeonófar 25 % ar a laghad do chomhpháirtithe eile cur chun feidhme. Leis an ionstraim, féadfar tacaíocht a sholáthar faoi chláir eile de chuid an Aontais i gcomhréir leis na cuspóirí a leagtar amach sna cláir sin. EUR [60 900] milliún (i bpraghsanna reatha) a bheidh in uasmhéid na ráthaíochta buiséadaí faoi Urrann AE Ionstraim InvestEU CEI.
92. EUR [14 790] milliún (i bpraghsanna reatha) a bheidh in íosmhéid na tacaíochta ón Aontas ó CEI a chuirfear ar fáil trí Ionstraim InvestEU CEI. Na ranníocaíochtaí ó na hionuithe beartais a úsáidfear chun méadú a dhéanamh ar íosmhéid na tacaíochta ón Aontas trí CEI a chuirtear ar fáil trí Ionstraim InvestEU CEI, beidh siad cothrom le 5 % ar a laghad dá leithdháiltí comhcheangailte.
93. Ón 1 Eanáir 2028 ar aghaidh, chun tacaíocht ón Aontas a sholáthar faoi ionstraim InvestEU CEI, úsáidfear ioncaim, aisíocaíochtaí agus aisghabhálacha ó ionstraimí airgeadais a chistítear le CEI agus réamhtheachtaithe InvestEU CEI agus barrachais arna n-eascairt as ráthaíochtaí buiséadacha arna mbunú i mbeartais inmheánacha go dtí deireadh 2027.

94. Tá sé bunriachtanach go gcuirfidh cistiú Eorpach le glacadh teicneolaíochtaí straitéiseacha a fhorbraítear san Aontas. I ndáil leis sin, féadfar coinníollacha incháilitheachta a leagan amach sna nósanna imeachta dámhachtana chun iomaíochas an Aontais a áirithiú, lena n-áirítear leasanna eacnamaíocha agus uathriail an Aontais a chosaint i gcás inar gá agus inarb iomchuí trí choinníollacha fabhracha ar nós srianta nó dreasachtaí d'eintitis an Aontais, agus saobhadh an Mhargaidh Aonair á theorannú ag an am céanna.
95. Áireofar le CEI, i gcásanna eisceachtúla a bhfuil údar cuí leo, an fhéidearthacht tacaíocht luathaithe a thabhairt do thionscadail a bhfuil leas poiblí rithábachtach nó íogaireacht ama chriticiúil ag baint leo, ar tionscadail iad nach bhféadfaí a chur chun feidhme go héifeachtach faoi na gnáthrialacha murach sin agus a thairbheoidh de bhreisithe, eisceachtaí agus maoluithe áirithe ar an dlí is infheidhme le linn an nós imeachta dámhachtana nó chur chun feidhme na ngníomhaíochtaí a fhaigheann tacaíocht.
96. Beidh CEI ina thaca le Bonn láidir Tionsclaíoch agus Teicneolaíoch na Cosanta Eorpaí chun a áirithiú go mbeidh an tAontas in ann dúshlán slándála atá ag teacht chun cinn a fhreagairt, lena n-áirítear tacú le bonn teicneolaíoch agus tionsclaíoch cosanta na hÚcráine.

## **Fís Eorpach**

97. Beidh Fís Eorpach nasctha go dlúth le CEI trí thaighde agus nuálaíocht a chur i gcróilár straitéis eacnamaíoch agus infheistíochta an Aontais. Beidh an tacaíocht a thabharfar le haghaidh taighde, forbairt agus nuálaíocht ar fud cholúin uile Fís Eorpach bunaithe ar bharr feabhais. Ag an am céanna, ní mór leanúint d'aghaidh a thabhairt ar an mbearna rannpháirtíochta agus ar an deighilt nuálaíochta. Chuige sin, le Fís Eorpach, a bheidh á threorú ag prionsabal an bharr feabhais, cuirfear feabhas ar an acmhainneacht taighde agus nuálaíochta i dtíortha a thagann faoin bhfairsingiú agus i dtíortha idirthurais trí cholún IV (an Limistéar Eorpach Taighde).
98. Ó 2030 ar aghaidh, beidh bearta fothaithe acmhainneachta teoranta do na tíortha sin a thagann faoin bhfairsingiú agus do na tíortha idirthurais a mhéadaigh a gcaiteachas ainmniúil ar infheistíocht phoiblí i dtaighde agus forbairt lena n-áirítear infheistíocht phoiblí i dtaighde agus forbairt i réimse na slándála agus na cosanta sa bhliain is déanaí atá ar eolas i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin.

99. Beidh rochtain ag tíortha idirthurais freisin ar bhearta fothaithe acmhainneachta i gcolún IV, a mbeidh módúlachtaí difreáilte acu le hais tíortha a thagann faoin bhfairsingiú, mar shampla rátaí cistiúcháin níos ísle ón Aontas.
100. EUR [140 000] milliún a bheidh san imchlúdach airgeadais táscach d’Fhís Eorpach don tréimhse 2028-2034, lena n-áirítear:
- i) EUR [35 263] milliún le haghaidh Eolaíocht den Scoth;
  - ii) EUR [60 700] milliún don Iomaíochas agus don tSochaí;
  - iii) EUR [31 028] milliún don Nuálaíocht;
  - iv) EUR [13 009] milliún don Limistéar Eorpach Taighde, a bhfuil [4 310] milliún de beartaithe chun rannpháirtíocht a leathnú.

#### **An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa**

101. Is é is aidhm don tSaoráid um Chónascadh na hEorpa dlús a chur leis an infheistíocht i réimse na ngréasán tras-Eorpach iompair agus fuinnimh, lena n-áirítear infheistíocht le haghaidh soghluaisteacht mhíleata, trí chistiú a ghíaráil ón earnáil phoiblí agus ón earnáil phríobháideach araon agus trí chomhar trasteorann a éascú i réimse an fhuinnimh, go háirithe foinsí in-athnuaite fuinnimh.
102. Is é EUR [61 861] milliún a bheidh san imchlúdach airgeadais táscach do chur chun feidhme na Saoráide um Chónascadh na hEorpa don tréimhse 2028-2034, lena n-áirítear:
- i) EUR [40 611] milliún le haghaidh iompair agus soghluaisteacht mhíleata [a bhfuil EUR [13 961] milliún de le haghaidh soghluaisteacht mhíleata].
  - ii) EUR [21 250] milliún don fhuinneamh.

103. Ba cheart an cómhaoiniú uasta ón Aontas a bheith mar a leanas:

- i) 50 % le haghaidh staidéir a bhfuil gá leo chun cur chun feidhme an tionscadail a ullmhú;
- ii) 50 % le haghaidh oibreacha a bhaineann leis an earnáil iompair, a mhéadófar go 75 % i gcás Ballstáit ag a bhfuil OIN per capita atá níos lú ná 90 % de mheán an Aontais;
- iii) 50 % le haghaidh oibreacha a bhaineann leis an earnáil fuinnimh;
- iv) 75 % le haghaidh gníomhaíochtaí in earnáil an fhuinnimh a rannchuidíonn le tionscadail leasa choitinn a fhorbairt;
- v) 60 % le haghaidh oibreacha sna hearnálacha iompair agus fuinnimh a dhéantar sna réigiúin is forimeallaí.

### **Cosaint shibhialta agus ullmhacht agus freagairt i ndáil le héigeandálaí sláinte**

104. Le Sásra nua an Aontais um Chosaint Shibhialta agus le tacaíocht ón Aontas d'Ullmhacht agus Freagairt i dtaca le hÉigeandáil Sláinte, cuirfear tacaíocht ar fáil chun gach cineál tubaiste nádúrtha agus gach cineál tubaiste de dheasca an duine a chosc, chun ullmhú dóibh agus chun freagairt orthu, lena n-áirítear bagairtí trasteorann ar an tsláinte, a d'fhéadfadh tarlú laistigh nó lasmuigh den Aontas. EUR [6 148] milliún a bheidh san imchlúdach airgeadais táscach a leithdháilfear ar an gclár.

### **Oideachas, cultúr, daonlathas agus luachanna Eorpacha**

105. Tacóidh Erasmus+ le hoideachas agus le hoiliúint ar ardchaighdeán agus cuirfidh sé deiseanna foghlama agus soghluaisteachta ar fáil do dhaoine óga, do phrintísigh, do mhic léinn agus do mhúinteoirí. Tacóidh Erasmus+ freisin le rannpháirtíocht daoine óga i ngníomhaíochtaí dlúthpháirtíochta agus i gcomhar i réimse an spóirt. EUR [34 713] milliún a bheidh san imchlúdach airgeadais táscach a leithdháilfear ar an gclár agus beidh leithdháiltí táscacha ann don (1) oideachas agus oiliúint; (2) don óige agus (3) don spórt.

106. Tabharfaidh AgoraEU le chéile tacaíocht don daonlathas, don chultúr, do na meáin agus don tsochaí shibhialta. EUR [5 324] milliún a bheidh san imchlúdach airgeadais táscach a leithdháilfear ar an gclár agus beidh leithdháiltí táscacha ann do (1) chultúr; (2) do na meáin agus (3) don daonlathas, saoránaigh, comhionannas, cearta agus luachanna.

### **Taighde agus sábháilteacht núicléach Euratom**

107. Leis an gCeannteideal seo leanfar de thacaíocht a thabhairt do Chlár Taighde agus Oiliúna an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach le himchlúdach airgeadais táscach de EUR [7 786] milliún, as a rannchuideoidh EUR [4 941] milliún le tionscadal ITER.
108. Beidh imchlúdach airgeadais táscach de EUR [818] milliún ag an Ionstraim um Chomhar Sábháilteachta agus Díchoimisiúnú Saoráidí Núicléacha. Leanfar den tacaíocht do dhíchoimisiúnú an ghléasra cumhachta núicléiche sa Liotuáin, Ignalina, le himchlúdach airgeadais táscach de EUR [604] milliún agus le huasráta cómhaoinithe de [86] % ón Aontas.

### **Cláir eile**

109. Leis an gCeannteideal seo, cuirfear cistiú ar fáil freisin don chlár um cheartas le himchlúdach airgeadais táscach de EUR [495] milliún, do chlár Pericles V le himchlúdach airgeadais táscach de EUR [7] milliún agus do Chlár don Mhargadh Aonair agus do Chlár Custaim lena gcuimseofar feidhmiú an Mhargaidh Aonair, an Aontais Custaim, an Chánachais agus na Frithchalaoise le himchlúdach airgeadais táscach de EUR [4 430] milliún.

#### IV. CEANNTÉIDEAL 3 - AN EORAIP DHOMHANDA

110. Leis an gCeannteideal seo maoinítear gníomhaíocht sheachtrach an Aontais, go háirithe comhpháirtíochtaí idirnáisiúnta lena n-áirítear comhar um fhorbairt, cabhair dhaonnúil agus cúnamh do thíortha is iarrthóirí agus do thíortha is iarrthóirí ionchasacha atá ag ullmhú d'aontachas leis an Aontas. Beidh maoiniú na gníomhaíochta seachtraí níos simplí, níos dírithe agus níos solúbtha, agus intuarthacht thacaíocht an Aontais á caomhnú ag an am céanna. Déanfaidh sé luachanna agus leasanna straitéiseacha an Aontais a chaomhnú agus a chur chun cinn agus comhpháirtíochtaí a théann chun tairbhe do gach taobh á gcur chun cinn aige ag an am céanna. Áiritheoidh sé cur chun feidhme cuí ghealltanais idirnáisiúnta an Aontais, lena n-áirítear na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe agus Comhaontú Pháras, chomh maith le gné sheachtrach na himirce agus tacaíocht leanúnach bhuanseasmhach don Úcráin.
111. Ní rachaidh leibhéal na ngealltanais le haghaidh an Ceannteidil seo thar EUR [156 936] mhilliún:

| CEANNTÉIDEAL 3 – AN EORAIP DHOMHANDA |      |      |      |      |      |      |
|--------------------------------------|------|------|------|------|------|------|
| (Milliún Euro, praghsanna 2025)      |      |      |      |      |      |      |
| 2028                                 | 2029 | 2030 | 2031 | 2032 | 2033 | 2034 |
| X                                    | X    | X    | X    | X    | X    | X    |

## **Ionstraim um an Eoraip Dhomhanda**

112. Fónfaidh an Ionstraim um an Eoraip Dhomhanda do raon leathan de bheartais an Aontais, lena n-áirítear tacaíocht do thíortha is iarrthóirí agus d'iarrthóirí ionchasacha agus iad ag ullmhú do bhallraíocht san Aontas amach anseo; gníomhaíochtaí a bhaineann leis an mbeartas comharsanachta; comhpháirtíochtaí idirnáisiúnta lena n-áirítear comhar um fhorbairt; cabhair dhaonnúil, tacaíocht don Úcráin; agus na gnéithe seachtracha a bhaineann le beartais eile de chuid an Aontais. Leis an Ionstraim um an Eoraip Dhomhanda, cuirfear ar chumas an Aontais, i gcomhar leis na Ballstáit, freagairt go cuimsitheach ar an imirce neamhrialta agus ar an easáitiú éigeantais ar bhealach atá comhleanúnach leis an gcur chuige domhanda i leith na himirce agus atá comhlántach le gné inmheánach bheartas imirce an Aontais. Cothófar tacaíocht faoin ionstraim trí réimse leathan uirlisí, lena n-áiríteofar sineirgí le CEI agus comhleanúnachas le cur chun feidhme na straitéise 'Global Gateway'.
113. Cuirfear an Ionstraim um an Eoraip Dhomhanda chun feidhme go príomha trí ghníomhaíochtaí in-chlársceidealaithe geografacha, arna gcomhlánú i gcás inarb ábhartha le gníomhaíochtaí neamh-in-chlársceidealaithe. Is iad na gníomhaíochtaí in-chlársceidealta a bheidh i [70 %] ar a laghad den chaiteachas faoin Ionstraim. Áireofar ar na gníomhaíochtaí neamh-inchlársceidealaithe gníomhaíochtaí cabhrach daonnúla i gcomhréir leis an Rialachán maidir le Cabhair Dhaonnúil, cúnamh macrairgeadais, gníomhaíochtaí lena dtugtar aghaidh ar riachtanais ghéarchéime, síochána agus beartais eachtraigh, athléimneacht agus iomaíochas.

114. Beidh imchlúdach airgeadais tásach de EUR [148 984] milliún ag an Ionstraim um an Eoraip Dhomhanda. Leithdháilfear an t-imchlúdach airgeadais go tásach mar seo a leanas:

- i) EUR [32 624] milliún le haghaidh an mhéadaithe agus cholún na hEorpa;
- ii) EUR [32 443] milliún le haghaidh an Mheánoirthir, na hAfraice Thuaidh agus cholún na Murascaille;
- iii) EUR [45 743] milliún le haghaidh cholún na hAfraice Fo-Shaharáí;
- iv) EUR [12 885] milliún le haghaidh cholún na hÁise agus an Aigéin Chiúin;
- v) EUR [6 909] milliún le haghaidh cholún Chríocha Mheiriceá agus Mhuir Chairib;
- vi) EUR [8 446] milliún le haghaidh an cholúin Dhomhanda;
- vii) EUR [9 934] milliún le haghaidh cúlchiste um dhúshláin agus tosaíochtaí atá ag teacht chun cinn.

Comhlíonfaidh 90 % ar a laghad den chaiteachas faoin Ionstraim na critéir maidir le Cúnamh Oifigiúil um Fhorbairt, lena n-áirítear tacaíocht mharthanach spriocdhírithe do na tíortha is lú forbairt. Ba cheart caiteachas ar thacaíocht don Úcráin a eisiamh ón sprioc sin.

As imchlúdach airgeadais tásach iomlán na hIonstraime, ba cheart EUR [25 000] milliún (i bpraghsanna reatha) tásach a dhíriú ar an gcabhair dhaonnúil.

As imchlúdach airgeadais tásach iomlán na hIonstraime, ba cheart 10 % tásach a dhíriú ar ghníomhaíochtaí lena dtacaítear le gné sheachtrach na himirce, lena n-áirítear na bunchúiseanna.

115. Beidh ról lárnach ag an gComhairle i bpleanáil agus i gcur chun feidhme na hionstraime, lena n-áirítear stiúradh straitéiseach agus polaitiúil *ex ante* a chur ar fáil, cúnamh a shlógadh do dhúshláin agus do thosaíochtaí atá ag teacht chun cinn agus faireachán a dhéanamh ar chur chun feidhme agus ar fheidhmíocht.

116. Leis an Ionstraim, ba cheart soláthar tacaíochta suas le huasmhéid EUR [80 000] milliún (i bpraghsanna reatha) a chumasú i bhfoirm ráthaíochtaí buiséadacha, iasachtaí Euratom, iasachtaí i bhfoirm cúnamh macrairgeadais, agus iasachtaí beartasbhunaithe, go háirithe le haghaidh tíortha comhpháirtíochta a chuireann pleananna feidhmíochtbhunaithe chun feidhme. Cuirfear iasachtaí beartasbhunaithe ar fáil trí ghníomhartha cur chun feidhme. Leithdháilfear méid táscach EUR [16 000] milliún (i bpraghsanna reatha) ar BEI.
117. Déanfar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus íocaíochtaí nár úsáideadh faoin Ionstraim seo a thabhairt anonn go huathoibríoch go dtí an chéad bhliain airgeadais eile.
118. Maidir le haon chuid de ghealltanais buiséadach le haghaidh gníomhaíochta nach mbeidh, faoin 31 Nollaig den chúigiú bliain tar éis bhliain an ghealltanais bhuiséadaigh, úsáidte chun críche réamh-mhaoiniúcháin ná chun íocaíochtaí eatramhacha a dhéanamh nó nach mbeidh aon ráiteas deimhnithe caiteachais ná aon iarraidh ar íocaíocht tíolactha ina leith, déanfar í a shaoradh.

### **Tacaíocht don Úcráin**

119. Leanfaidh an tAontas de thacaíocht airgeadais a chur ar fáil don Úcráin dá próiseas aontachais agus dá hatógáil san fhadtéarma. Le haghaidh na tréimhse 2028-2034, soláthróidh Cúlchiste don Úcráin tacaíocht suas le EUR [88 869] milliún sna foirmeacha seo a leanas:
- i) Ráthaíochtaí buiséadacha agus tacaíochta a sholáthar seachas i bhfoirm iasachtaí arna maoiniú ó Chúlchiste na hÚcráine de bhreis ar uasteorainneacha CAI, le huasteorainn bhliantúil EUR [13 500] milliún;
  - ii) Tacaíocht iasachta arna ráthú ag an lamháil.

Féadfaidh an tAontas tacaíocht a thabhairt don Úcráin i bhfoirm ráthaíocht bhuiséadach suas le EUR [42 658] milliún. Leithdháilfear íosmhéid táscach EUR [12 000] milliún ar BEI.

Ina theannta sin, féadfaidh an tAontas fóirdheontas costais úis a sholáthar don Iasacht Tacaíochta don Úcráin sa bhreis ar na méideanna sin.

120. Féadfar tosaíocht a thabhairt do chistiú breise don Úcráin ón méadú agus ó cholún na hEorpa agus ón gcolún domhanda agus ón gcúlchiste um dhúshláin agus tosaíochtaí atá ag teacht chun cinn le haghaidh tacaíocht i bhfoirm cabhair dhaonnúil agus gníomhaíochtaí eile arna spriocdhíriú go cuí, agus intuarthacht na tacaíochta do chomhpháirtithe eile á caomhnú ag an am céanna.
121. Leanfaidh an Chomhairle de bheith rannpháirteach go dlúth i rialachas na tacaíochta don Úcráin.

### **Gníomhaíocht sheachtrach lasmuigh den Ionstraim um an Eoraip Dhomhanda**

122. Leis an gCeannteideal seo maoineofar freisin leithdháiltí tascacha airgeadais EUR [2 864] milliún le haghaidh an Chomhbheartais Eachtraigh agus Slándála, EUR [1 070] milliún le haghaidh comhaontuithe comhpháirtíochta maidir le hiascaigh inbhuanaithe agus le haghaidh eagraíocht réigiúnach bainistithe iascaigh, agus EUR [887] milliún le haghaidh na dTíortha agus na gCríoch Thar Lear, lena n-áirítear an Ghraonlainn.

### **An tSaoráid Eorpach Síochána**

123. Leanfaidh an tSaoráid Eorpach Síochána de bheith ag feidhmiú mar ionstraim sheachbhuiséid chun gníomhaíochtaí i réimse na slándála agus na cosanta a mhaoiniú don tréimhse 2028-2034. EUR [27 104] milliún a bheidh san uasteorainn airgeadais le haghaidh na Saoráide agus maoineofar í trí ranníocaíochtaí ó na Ballstáit bunaithe ar scála ranníocaíochta OIN.

## V. CEANNTÉIDEAL 4 - RIARACHÁN

124. Tá ról ríthábhachtach ag riarachán poiblí Eorpach ardoilte, a earcaítear ar an mbonn geografach is leithne is féidir, maidir le tacú leis an Aontas chun beart a dhéanamh de réir briathair i dtaca lena thosaíochtaí agus chun beartais agus cláir a chur chun feidhme ar mhaithe le leas na hEorpa i gcoitinne. An tráth céanna, ba cheart ualaí riaracháin laghdaithe agus coigilteas comhfhreagrach a bheith mar thoradh ar iarrachtaí simpliúcháin ar fud na réimsí beartais, lena n-áirítear trí phacáistí omnibus agus trí struchtúr CAI a chuíchóiriú, chomh maith le teicneolaíochtaí nua a thabhairt isteach, lena n-áirítear an intleacht shaorga. Agus na héilimh athraitheacha ar riarachán á n-aithint i bhfianaise tosaíochtaí atá ag teacht chun cinn, tá sé ríthábhachtach i gcónaí feabhas leanúnach a chur ar sholúbthacht, éifeachtúlacht, trédhearcacht agus éifeachtacht an riaracháin phoiblí Eorpaigh.
125. Na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh an Cheannteideal seo, dar luach [95 296] milliún, arb é atá ann caiteachas riaracháin na n-institiúidí agus na scoileanna Eorpacha agus na bpinsean Eorpach, ní rachaidh siad thar:

| CEANNTÉIDEAL 4 - RIARACHÁN      |      |      |      |      |      |      |
|---------------------------------|------|------|------|------|------|------|
| (Milliún Euro, praghsanna 2025) |      |      |      |      |      |      |
| 2028                            | 2029 | 2030 | 2031 | 2032 | 2033 | 2034 |
| X                               | X    | X    | X    | X    | X    | X    |

Socrófar na huasteorainneacha don Ceannteideal seo ar bhealach a sheachnóidh corrlaigh iomarcacha agus a léireoidh foireann chobhsaithe ar an leibhéal reatha do na hinstitiúidí go léir, coigeartuithe tuarastail a bhfuiltear ag súil leo, dul chun cinn gairme, costais phinsin, cúraimí agus tosaíochtaí nua arna gcur chun feidhme ag na hinstitiúidí, maoiniú tionscadal tógála atá beartaithe [lena n-áirítear athchóiriú féideartha ar fhoirgneamh Justus Lipsius], agus toimhdí ábhartha eile.

126. Ba cheart feidhm a bheith ag prionsabal an smachta bhuiséadaigh maidir le gach institiúid, chun go ndéanfaí faireachán agus bainistiú breise ar chaiteachas riaracháin. Iarrtar ar institiúidí, comhlachtaí, oifigí agus gníomhaireachtaí uile an Aontais athbhreithnithe rialta a dhéanamh ar a gcaiteachas riaracháin chun bonn taca a chur faoi bhainistiú éileamh atá ag athrú, lena n-áirítear gnóthachain éifeachtúlachta a bhaint amach agus acmhainní foirne a bharrfheabhsú trí dhíriú ar phríomhréimsí agus trí dheireadh a chur le cúraimí ar lú a dtosaíocht. Chuige sin, iarrtar ar an gCoimisiún tionscnaimh a mholadh chun an comhar idirinstitiúideach a dhoimhniú, mar shampla i réimsí TF, na cibearshlándála, an tsoláthair agus na bhfoirgneamh. Ina theannta sin, is deis chriticiúil é an t-athbhreithniú ar mórsála ar an gCoimisiún agus d'fhéadfadh sé a bheith ina threoirthionscadal a mbeadh ar na hinstitiúidí ar fad é a chur chun feidhme.
127. Ba cheart leanúint de chaiteachas tacaíochta cláir a nascadh leis an gcaiteachas oibríochtúil laistigh de na himchlúdaigh chláir nó den réimse beartais faoi seach, agus faireachán agus tuairisciú trédhearcach, leanúnach, rialta agus cuimsitheach ar fud na gCeannteideal uile á n-áirithiú ag an am céanna.
128. Ba cheart leanúint den ranníocaíocht ón Aontas le gníomhaireachtaí díláraithe agus le comhlachtaí eile a mhaoiniú ó na ceannteidil bheartais a bhaineann lena gcuspóir.

## VI. IONCAM

129. Ba cheart cuspoirí foriomlána na simplíochta, na trédhearcachta agus an chothromais, lena n-áirítear comhroinnt dualgas chothrom, a bheith mar threoir do shocruithe na n-acmhainní dílse. Méid iomlán na n-acmhainní dílse a leithdháilfear ar bhuiséad an Aontais chun leithreasuithe bliantúla faoi chomhair íocaíochtaí a chumhdach, ní rachaidh sé thar [1,75] % de shuim OINanna na mBallstát uile. Méid iomlán na leithreasuithe bliantúla faoi chomhair gealltanais, ní rachaidh sé thar [1,81] % de shuim OINanna na mBallstát uile. Déanfar cóimheas ordúil idir leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a choimeád.
130. Leantar de mhéideanna uasteorainneacha na n-acmhainní dílse a mhéadú go sealadach 0,6 pointe céatadáin de shuim OIN na mBallstát uile a eascraíonn as iasachtaíocht a bhaineann le NextGenerationEU, go dtí go scoirfidh na dliteanais sin uile de bheith ann, agus go dtí an 31 Nollaig 2058 ar a dhéanaí.
131. Tá uasteorainneacha caiteachais CAI ceangailteach, agus ní dhéanfar an lamháil a ghníomhachtú ach amháin i gcás teagmhais urghnácha. Má mholtar ionstraimí nua nó má ghníomhachtaítear ionstraimí atá ann cheana a bhaineann tairbhe as ráthaíocht ón lamháil, cuirfidh an Coimisiún, in éineacht leis an togra, réamhaisnéis mhionsonraithe ar fáil maidir leis an tionchar ar úsáid na lamhála.
132. [I gcás géarchéim thromchúiseach nó dianchruatan a bhainfidh don Aontas nó dá Bhallstáit sa tréimhse 2028-2034, nó i gcás baol mór ann go mbainfidh ceann acu sin dóibh, féadfaidh an Chomhairle a chinneadh, trí thromlach cáilithe, tar éis di toiliú a fháil ó Pharlaimint na hEorpa agus ag cur san áireamh, an tráth céanna, aon treoir a d'fhéadfadh teacht ón gComhairle Eorpach, údarú a thabhairt don Choimisiún cistí a fháil ar iasacht go heisceachtúil ar na margaí caipitil le haghaidh iasachtaí do na Ballstáit chun aghaidh a thabhairt ar iarmhairtí na gcásanna sin agus chun na críche sin amháin. [Ní rachaidh suim na gcistí ar iasacht thar [EUR 350 billiún] don tréimhse 2028-2034.] Déanfar méideanna uasteorainneacha na n-acmhainní dílse a mhéadú go sealadach [0,25] pointí céatadáin chun dliteanais uile an Aontais a eascraíonn as iasachtaíocht i gcomhair na ndliteanas sin a chumhdach go dtí go scoirfidh na dliteanais sin de bheith ann, agus chun na críche sin amháin.]

133. Tiocfaidh an córas nua acmhainní dílse i bhfeidhm san Aontas Eorpach ar an gcéad lá den chéad mhí tar éis an tráth a gheofar fógra gur ghlac an Ballstát deireanach é. Beidh feidhm ag gnéithe uile an chórais sin go cúlghabhálach ón 1 Eanáir 2028 ar aghaidh. [Mar sin féin, beidh feidhm ag an acmhainn dhílis nua, Acmhainn Chorporáideach don Eoraip, ón 1 Eanáir den chéad bhliain tar éis na bliana ina dtiocfaidh an Cinneadh maidir le hAcmhainní Dílse i bhfeidhm.] Leanfaidh na Ballstáit ar aghaidh le formheas an Chinnidh nua maidir le hAcmhainní Dílse a luaithe is féidir, i gcomhréir lena gceanglais bhunreachtúla náisiúnta.

*Acmhainní dílse traidisiúnta*

134. Ón 1 Eanáir 2028 ar aghaidh, coimeádfaidh na Ballstáit, mar chostais bhailiúcháin, [10] % de na méideanna a bhaileoidh siad. [Cuirfear an t-ioncam ó tháille láimhseála de chuid an Aontais ar fáil don Aontas mar acmhainní dílse traidisiúnta ón 1 Eanáir 2028.]

*Acmhainn dhílis bunaithe ar CBL*

135. Cuirfidh an acmhainn dhílis bunaithe ar CBL glaoráta [0,30] % i bhfeidhm. [Scoirfear ] NÓ [Leanfar] de chaidhpeáil an bhoinn CBL.

*Acmhainn dhílis bunaithe ar phlaisteach*

136. Cuirfidh an acmhainn dhílis bunaithe ar dhramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach neamh-athchúrsáilte glaoráta EUR [1] in aghaidh an chileagraim i bhfeidhm [arna choigeartú go bliantúil de réir an bhoilscithe]. [Scoirfear] NÓ [Coinneofar ar bun] an sásra chun tionchar ró-chúlchéimnitheach ar ranníocaíochtaí náisiúnta a sheachaint.

137. Tabharfar isteach Acmhainní Dílse Nua ina mbeidh an méid seo a leanas:

- i) [Ranníocaíochtaí bliantúla ó chuideachtaí bunaithe ar a nglanláimhdeachas bliantúil:
  - a) Ó EUR 100 000 000,01 go EUR 249 999 999,99, ranníocaíocht EUR 100 000;
  - b) ó EUR 250 000 000 go EUR 499 999 999,99, ranníocaíocht EUR 250 000;
  - c) ó EUR 500 000 000 go EUR 749 999 999,99, ranníocaíocht EUR 500 000;
  - d) ó EUR 750 000 000 nó is mó, ranníocaíocht EUR 750 000.]
- ii) [Ranníocaíocht náisiúnta arna ríomh bunaithe ar mhéideanna tobac mhonaraithe agus ar mhéideanna táirgí a bhaineann le tobac a scaoiltear lena dtomhailt arna iolrú faoin íosráta is infheidhme maidir le gach Ballstát ag a bhfuil glaoráta [15] % le haghaidh na mBallstát uile.]
- iii) [Ranníocaíocht náisiúnta arna ríomh de réir mheáchan an trealaimh leictirigh agus leictreonaigh neamhbhailithe ag a bhfuil glaoráta EUR [2] in aghaidh an chileagraim [arna choigeartú go bliantúil i leith an bhoilscithe.]
- iv) [Ioncam ón gCóras Trádála Astaíochtaí 1 (CTA) lena ngabhann glaoráta [30] %.]  
  
*[p.m. Bainfidh na Ballstáit a thagann faoi raon feidhme an Chiste don Nuachóiriú 2031-2040 tairbhe as cur i bhfeidhm céimnitheach na hacmhainne dílse CTA le linn 2028-2034]*
- v) [Ioncaim ón Sásra Coigeartaithe Carbóin ar Theorainneacha (SCCT) lena ngabhann glaoráta [90] %.]

138. Leanfar den obair ar an ranníocaíocht is féidir le hacmhainní dílse nua a dhéanamh le buiséad an Aontais amach anseo.

139. Níl aon athrú ar ghlaoráta aonfhoirmeach a chur i bhfeidhm ar shuim OIN gach Ballstáit i bhfianaise suim iomlán na n-ioncam eile go léir. [Scoirfear] NÓ [Leanfar] de na ceartúcháin OIN atá ann faoi láthair.
-

Iarscríbhinn. Creat airgeadais ilbhliantúil 2028-2034 (i ngealltanais)  
Cuirtear praghsanna reatha i láthair chun críoch léiriúcháin.

| EUR milliún                                                                                                                | Togra COM               |                         |                         |                         |                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|-------------------------|-------------------------|-------------------------|-------------------------|
|                                                                                                                            | Bosca caibidíochta      |                         |                         |                         |                         |
|                                                                                                                            | Iomlán<br>2021-<br>2027 | Iomlán<br>2028-<br>2034 | Iomlán<br>2028-<br>2034 | Iomlán<br>2028-<br>2034 | Iomlán<br>2028-<br>2034 |
|                                                                                                                            | (praghsanna<br>reatha)  | (praghsanna<br>reatha)  | (praghsanna<br>2025)    | (praghsanna<br>reatha)  | (praghsanna<br>2025)    |
| <b>IOMLÁN</b>                                                                                                              | <b>1,245,477</b>        | <b>1,984,894</b>        | <b>1,763,056</b>        | <b>1,825,527</b>        | <b>1,622,011</b>        |
| <b>Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach, talmhaíocht, rathúnas agus slándáil tuaithe agus mhuirí</b>           | <b>819,981</b>          | <b>1,062,220</b>        | <b>946,404</b>          | <b>1,025,843</b>        | <b>914,179</b>          |
| Pleananna Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí                                                                        | 784,807                 | 865,076                 | 771,319                 | 837,330                 | 746,734                 |
| Tacaíocht ioncaim an Chomhbheartais Talmhaíochta (CBT)                                                                     | 282,514                 | 293,699                 | 261,009                 | 293,699                 | 261,013                 |
| An Chomhbheartas Iascaigh                                                                                                  |                         | 2,000                   | 1,778                   | 4,003                   | 3,549                   |
| An imirce agus bainistiú teorainneacha                                                                                     | 11,406                  | 34,215                  | 30,608                  | 34,215                  | 30,608                  |
| Comhtháthú eacnamaíoch, críochach agus sóisialta lena n-áirítear iascaigh agus pobail tuaithe agus turasóireacht           | 452,964                 | 452,965                 | 404,877                 | 458,786                 | 410,080                 |
| p.m. Ciste Aeráide Sóisialta                                                                                               | 14,900                  | 50,100                  | 45,443                  | 50,100                  | 45,443                  |
| Interreg                                                                                                                   | 8,935                   | 10,264                  | 9,044                   | 10,265                  | 9,045                   |
| Saoráid an Aontais - gníomhaíochtaí an Aontais, lena n-áirítear:                                                           | 28,989                  | 63,223                  | 56,275                  | 36,362                  | 32,439                  |
| Líontán Sábhála Aontachta                                                                                                  | 3,132                   | 6,301                   | 5,598                   | 4,411                   | 3,919                   |
| Gníomhaíochtaí dlúthpháirtíochta                                                                                           | 6,706                   | 20,117                  | 17,850                  | 9,053                   | 8,032                   |
| Gníomhaíochtaí Gnóthaí BAILE                                                                                               | 8,429                   | 25,285                  | 22,435                  | 11,378                  | 10,086                  |
| Eile (cathracha, fostaíocht & nuálaíocht sóisialta...)                                                                     | 10,722                  | 11,520                  | 10,392                  | 11,520                  | 10,392                  |
| Saoráid an Aontais - Cúlchiste                                                                                             |                         | 8,710                   | 7,728                   | 0                       | 0                       |
| Tacaíocht do Phobal Turcach na Cipire                                                                                      | 241                     | 438                     | 389                     | 438                     | 389                     |
| Gníomhaíochtaí dlíraithe                                                                                                   | 12,217                  | 22,888                  | 20,240                  | 17,166                  | 15,180                  |
| FRONTEX                                                                                                                    | 5,944                   | 11,888                  | 10,498                  | 8,917                   | 7,874                   |
| Europol                                                                                                                    | 1,523                   | 2,999                   | 2,649                   | 2,249                   | 1,987                   |
| Aisíoc NGEU                                                                                                                | 22,715                  | 168,000                 | 149,296                 | 168,000                 | 149,296                 |
| Corrlach                                                                                                                   |                         | 5,818                   | 5,159                   | 2,909                   | 2,580                   |
| <b>Iomaíochas, rathúnas agus slándáil</b>                                                                                  | <b>220,637</b>          | <b>589,594</b>          | <b>522,205</b>          | <b>514,390</b>          | <b>455,600</b>          |
| An Ciste Eorpach um Iomaíochas                                                                                             | 163,800                 | 450,508                 | 397,753                 | 403,234                 | 355,911                 |
| An Ciste Eorpach um Iomaíochas (cé is mólte den Chiste Nuálaíochta)                                                        | 134,375                 | 409,301                 | 362,283                 | 362,028                 | 320,441                 |
| Fis Eorpach                                                                                                                | 87,654                  | 175,002                 | 154,882                 | 158,187                 | 140,000                 |
| An tAistriú Glan agus an Dicharbónú Tionsclaíoch                                                                           | 33,793                  | 67,416                  | 58,670                  | 64,008                  | 55,654                  |
| Comhpháirt CAI                                                                                                             | 4,368                   | 26,210                  | 23,200                  | 22,802                  | 20,184                  |
| p.m. Ciste Nuálaíochta                                                                                                     | 29,425                  | 41,206                  | 35,470                  | 41,206                  | 35,470                  |
| Athléimneacht agus Slándáil, an Tionscal Cosanta agus an Spás                                                              | 26,359                  | 130,704                 | 115,699                 | 113,712                 | 100,658                 |
| Ceannaireacht Dhigiteach                                                                                                   | 10,958                  | 54,793                  | 48,504                  | 47,670                  | 42,199                  |
| Sláinte, Bith-theicneolaíocht, Talmhaíocht agus Bithghéilleagar                                                            | 5,036                   | 22,593                  | 20,000                  | 19,656                  | 17,400                  |
| Iomhaid Ionstraim InvestEU CEI & seirbhísí comhairleacha, ranníocaíocht táscach ó na gnéithe beartais (cuid de CEI iomlán) |                         | 11,000                  | 9,749                   | 9,570                   | 8,482                   |
| Erasmus+                                                                                                                   | 27,369                  | 40,827                  | 36,186                  | 39,165                  | 34,713                  |
| An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa                                                                                        | 31,631                  | 81,428                  | 72,251                  | 69,713                  | 61,861                  |
| An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa (SCE) - Iompar, lena n-áirítear:                                                       | 25,714                  | 51,515                  | 45,752                  | 45,726                  | 40,611                  |
| An tSoghluisteacht mhíleata                                                                                                | 1,765                   | 17,651                  | 15,752                  | 15,644                  | 13,961                  |
| An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa (SCE) - Fuinneamh                                                                      | 5,917                   | 29,912                  | 26,499                  | 23,987                  | 21,250                  |
| Sásra an Aontais um Chosaint Shibhialta + (SACS+)                                                                          | 2,137                   | 10,675                  | 9,458                   | 6,939                   | 6,148                   |
| AgoraEU                                                                                                                    | 4,284                   | 8,582                   | 7,606                   | 6,007                   | 5,324                   |
| Clár um an Margadh Aonair agus Custam                                                                                      | 3,030                   | 6,238                   | 5,538                   | 4,990                   | 4,430                   |
| Clár Taighde Agus Oiliúna Euratom                                                                                          | 6,549                   | 9,794                   | 8,706                   | 8,759                   | 7,786                   |
| Ranníocaíocht le ITER                                                                                                      | 4,562                   | 5,794                   | 5,150                   | 5,559                   | 4,941                   |
| Ionstraim do thacaíocht éigeandála laistigh den Aontas (ITA)                                                               | 232                     | -                       | -                       | 0                       | 0                       |
| An euro a chosaint ar ghéochumadh (clár Pericles V)                                                                        | 6                       | 7                       | 7                       | 7                       | 7                       |
| Clár Ignalina                                                                                                              | 539                     | 678                     | 604                     | 678                     | 604                     |
| Comhar sábháilteachta núicléiche agus díchoimisiúnú                                                                        | 769                     | 966                     | 854                     | 925                     | 818                     |
| Ceartas                                                                                                                    | 297                     | 798                     | 707                     | 559                     | 495                     |
| Gníomhaíochtaí dlíraithe                                                                                                   | 6,802                   | 9,798                   | 8,687                   | 8,622                   | 7,645                   |
| Eile (Gníomhaíochtaí eile, sainchumais)                                                                                    | 2,617                   | 2,493                   | 2,233                   | 1,993                   | 1,785                   |
| Corrlach                                                                                                                   |                         | 8,009                   | 7,085                   | 4,005                   | 3,543                   |
| <b>An Eoraip Dhomhanda</b>                                                                                                 | <b>119,989</b>          | <b>215,203</b>          | <b>190,000</b>          | <b>177,745</b>          | <b>156,936</b>          |
| An Eoraip Dhomhanda (*)                                                                                                    | 114,800                 | 200,309                 | 176,830                 | 168,765                 | 148,984                 |
| An Eoraip                                                                                                                  | 29,998                  | 43,173                  | 38,112                  | 36,956                  | 32,624                  |
| An Afraic Fho-Shaharách                                                                                                    | 36,374                  | 60,532                  | 53,438                  | 51,815                  | 45,743                  |
| An Áise agus an tAigéan Ciúin                                                                                              | 10,524                  | 17,050                  | 15,053                  | 14,595                  | 12,885                  |
| Críocha Mheiriceá agus Muir Chairib                                                                                        | 5,604                   | 9,144                   | 8,071                   | 7,827                   | 6,909                   |
| An Meánoirthear, an Afraic Thuaidh agus an Mhurascaill                                                                     | 21,577                  | 42,934                  | 37,901                  | 36,751                  | 32,443                  |
| An colún domhanda                                                                                                          | 7,622                   | 12,668                  | 11,183                  | 9,568                   | 8,446                   |
| Cúlchiste                                                                                                                  | 9,310                   | 14,808                  | 13,072                  | 11,253                  | 9,934                   |
| An Chomhbheartais Eachtraigh agus Slándála (CBES)                                                                          | 2,683                   | 3,369                   | 2,987                   | 3,230                   | 2,864                   |
| Cinneadh maidir leis an gComhlachas Thar Lear, lena n-áirítear an Ghraonlainn                                              | 500                     | 999                     | 887                     | 999                     | 887                     |
| SFPA agus RFMO                                                                                                             | 1,050                   | 1,331                   | 1,181                   | 1,206                   | 1,070                   |
| Eile (Gníomhaíochtaí eile, sainchumais)                                                                                    | 955                     | 1,124                   | 995                     | 1,124                   | 995                     |
| Corrlach                                                                                                                   |                         | 8,071                   | 7,120                   | 2,421                   | 2,136                   |
| <b>Riarachán</b>                                                                                                           | <b>84,871</b>           | <b>117,877</b>          | <b>104,447</b>          | <b>107,549</b>          | <b>95,296</b>           |
| <b>Dde bhreis ar na huasteorainneacha, lena n-áirítear:</b>                                                                |                         |                         |                         |                         |                         |
| An Ionstraim Sholúbthachta                                                                                                 |                         | 15,777                  | 14,000                  | 15,777                  | 14,000                  |
| An Úcráin                                                                                                                  |                         | 100,002                 | 88,869                  | 100,002                 | 88,869                  |
| <b>Taobh amuigh de CAI</b>                                                                                                 |                         |                         |                         |                         |                         |
| An tSaoráid Eorpach Síochána                                                                                               |                         | 30,499                  | 27,104                  | 30,499                  | 27,104                  |
| <b>P.M. Catalyst Europe (iasachtaí beartais phleananna CNR)</b>                                                            |                         | 150,000                 | 134,000                 | 150,000                 | 134,000                 |
| <b>P.M Sásra géarchéime</b>                                                                                                |                         | 395,000                 | 350,000                 | 395,000                 | 350,000                 |